

Simulaatio-oppiminen restonomiopinnoissa

Reetaliisa Kokki

Tekijät Reetaliiisa Kokki	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Simulaatio-oppiminen restonomiopinnoissa	Sivumäärä ja liitteet 62 + 4
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda simulaatio-oppimista osaksi restonomiopintoja Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyössä kuvataan, miten simulaatioharjoituksia voidaan käyttää osana restonomiopintoja. Näin ollen opinnäytetyön avulla lisätään restonomiopiskelijoiden ja opettajien tietämystä simulaatioharjoittelun hyödyntämisestä. Opinnäytetyö on toteutettu produktina, jonka toimeksiantaja on Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ja laatia erilaisia simulaatioharjoituksia, joita voidaan käyttää osana restonomiopintoja.</p> <p>Simulaatioilla tarkoitetaan erilaisia työelämää jäljitteleviä oppimistilanteita, joissa harjoitellaan tai ylläpidetään ammatissa tarvittavaa osaamista. Simulaatioiden on todettu olevan hyviä ja tehokkaita oppimisen muotoja käytännön taitojen, tiimi- ja vuorovaikutustaitojen sekä päätöksenteon oppimisessa. Simulaatiot ovat sovellettavissa minkä tahansa aiheen ja oppiaineen opettamiseen.</p> <p>Simulaatio alkaa sillä, että opiskelijoiden kanssa käydään läpi simulaatioharjoituksen yleiset asiat ja harjoituksen alustus. Seuraavaksi toteutetaan itse simulaatioharjoitus, jonka tarkoitus on tuottaa opiskelijoille positiivinen oppimiskokemus. Tästä keskustellaan toiminnan jälkeisessä jälkipuintikeskustelussa. Simulaatioharjoituksen lopuksi käydään läpi asetetut oppimistavoitteet ja opiskelijoilta kysytään palautetta heidän oppimiskokemuksistaan sekä simulaatio-opetuksen toteutuksesta.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuus sisältää restonomiopintoihin sovellettavissa olevaa teoretietoa simulaatio-oppimisesta, simulaatioharjoitusten vaiheista, simulaatioiden ohjaamisesta sekä opiskelijoiden ammatillisten taitojen kehittymisestä simulaatio-opetuksessa. Teoriatiedon, simulaatioharjoituksiin annettujen aihealueiden ja opinnäytetyön tekijän omien kokemusten pohjalta suunniteltiin opinnäytetyön produktina tuotetut kuusi erilaista simulaatioharjoitusta. Simulaatioiden tarkastuksessa on käytetty eri asiantuntijoiden apua. Simulaatioharjoituksesta osa pilotoitiin Haaga-Helian Haagan kampuksella onnistuneesti ja hyvällä menestyksellä keväällä 2020. Palaute simulaatioharjoituksista oli positiivista. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä laadittuja simulaatioharjoituksia käytettiin ja tullaan myös jatkossa käyttämään osana restonomiopintoja. Opinnäytetyön produktina tuotetut simulaatioharjoitukset on suunniteltu Haaga-Helian Haagan kampuksen Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon sekä Matkailun liikkeenjohdon suomenkielisille koulutusohjelmille, mutta ne ovat sovellettavissa myös muiden koulutusohjelmien käyttöön.</p>	
Asiasanat Simulaatio, simulaatio-oppiminen, simulaatioharjoitus, simulaatio-ohjaaminen, restonomikoulutus	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Simulaatiot	4
2.1	Simulaatio-oppiminen.....	4
2.2	Simulaatiot eri aloilla	6
3	Simulaatioharjoituksen vaiheet ja simulaation ohjaaminen	10
3.1	Simulaatioharjoituksen suunnittelu	11
3.2	Simulaatioharjoitukseen valmistautuminen.....	12
3.3	Simulaation toteutus	13
3.4	Jälkipuinti eli debriefing.....	14
3.5	Palaute simulaatiosta	16
3.6	Simulaatioharjoituksen ohjaaminen.....	17
4	Opiskelijoiden ammatillisten taitojen kehittyminen simulaatioissa	21
4.1	Puheviestintä	22
4.2	Havainnointi ja kuunteleminen	23
4.3	Vuorovaikutustaidot ja sanaton viestintä	24
4.4	Palaute, itsearviointi ja vertaisarviointi.....	26
4.5	Opitun siirtäminen käytännön työhön	27
5	Restonomiopintojen simulaatioharjoitusten esittely	30
5.1	Simulaatioharjoitus 1	31
5.2	Simulaatioharjoitus 2.....	33
5.3	Simulaatioharjoitus 3.....	35
5.4	Simulaatioharjoitus 4.....	38
5.5	Simulaatioharjoitus 5.....	40
5.6	Simulaatioharjoitus 6.....	43
6	Yhteenveto ja palaute simulaatioharjoituksista	46
7	Pohdinta.....	52
	Lähteet	57
	Liitteet.....	63

1 Johdanto

Simulaatioilla tarkoitetaan erilaisia työelämää jäljitteleviä oppimistilanteita, joissa harjoitellaan tai ylläpidetään ammatissa tarvittavaa osaamista (Jokela, Kiias & Teräs 2016). Simulaatioissa jäljitellään todellisia tilanteita sekä tehdään näkyväksi oikeita ilmiöitä ja prosesseja kuvitteellisissa olosuhteissa (Hyvärinen, Ruth, Saaranen & Vaajoki 2013, 16). Simulaatioiden on todettu olevan hyviä ja tehokkaita oppimisen muotoja käytännön taitojen, tiimi- ja vuorovaikutustaitojen sekä päätöksenteon oppimisessa (Jokela ym. 2016). Simulaatio-opetus on opetusmenetelmänä kehitetty alun perin lentoturvallisuuskoulutukseen, josta se on levinnyt terveydenhuoltoalan koulutuksiin. Käytännössä simulaatiot ovat sovellettavissa minkä tahansa aiheen ja oppiaineen opettamiseen. (Kivimäki 2019.) Erilaisten simulaatioiden käyttö koulutuksissa ja työelämässä on noussut viime vuosina huomattavasti (Lahtela, Poikela & Teräs 2013, 66).

Opinnäytetyön aihe on Simulaatio-oppiminen restonomiopinnoissa. Opinnäytetyö on toteutettu produktina ja se on tehty toimeksiantona Haaga-Helia ammattikorkeakoululle. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda simulaatio-oppimista osaksi restonomiopintoja Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyössä kuvataan, miten simulaatioharjoituksia voidaan käyttää osana restonomiopintoja. Näin ollen opinnäytetyön avulla lisätään restonomiopiskelijoiden ja opettajien tietämystä simulaatioharjoittelun hyödyntämisestä. Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ja laatia erilaisia simulaatioharjoituksia, joita voidaan käyttää osana restonomiopintoja.

Opinnäytetyön hankeympäristönä toimii Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haaga-Helia on yksityinen ammattikorkeakoulu, joka kouluttaa liike-elämän ja palveluelinkeinojen asiantuntijoita. Haaga-Helia myös tutkii ja kehittää näihin aloihin liittyvää osaamista ja toimintaa. (Haaga-Helia 2020a.) Haaga-Helia ammattikorkeakoulu toimii viidellä eri kampuksella Helsingissä, Porvoossa ja Vierumäellä. Helsingissä kampukset sijaitsevat Haagassa, Malmilla ja Pasilassa. (Haaga-Helia 2020b.) Haaga-Heliassa tehdään paljon strategista työtä ja Haaga-Helian missio on ”Haaga-Helia avaa ovet työelämään.” Kaikki Haaga-Helian tavoitteet tähtäävät opiskelijoiden laadulliseen työllistymiseen. Visiotasolla Haaga-Helia on kansainvälinen ja rohkea työelämän uudistaja. Haaga-Helian profiili koostuu neljästä tärkeästä elementistä, jotka ovat palveluliiketoiminta, myynti, yrittäjyys ja korkeakoulupedagogiikka. (Kokko 2020.)

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu tarjoaa restonomitutkintoja Haagan ja Porvoon kampuksilla. Haagan kampuksella restonomiksi voi opiskella päivä- tai monimuoto-opiskeluna Ho-

telli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelmassa tai Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelmassa. Haagan kampuksella restonomiksi voi opiskella myös Ruokatuotannon johtamisen koulutusohjelmassa. Porvoon kampuksella restonomiksi voi opiskella Matkailun koulutusohjelmassa. (Haaga-Helia 2020c.) Opinnäytetyön produktina tuotetut simulaatioharjoitukset on suunniteltu Haaga-Helian Haagan kampuksen Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon sekä Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelmille, mutta ne ovat sovellettavissa myös muiden koulutusohjelmien käyttöön.

Opinnäytetyöprosessi sai alkunsa vuoden 2019 loppupuolella alkaessani pohtia aihetta opinnäytetyölleni. Ajatuksena oli, että voisin hyödyntää aiempaa ammattikorkeakoulututkintoani (Sairaanhoitaja AMK) ja työelämässä kartuttamaani kokemusta osana opinnäytetyöprosessia, ja tätä kautta mahdollisesti tuoda jotain uutta restonomitutkintoon tai matkailualalle. Aihe opinnäytetyölle löytyi tammikuussa 2020. Keskustelin Haaga-Helia ammattikorkeakoulun lehtorin kanssa, jolla on simulaatio-ohjaajakoulutus. Hän oli suunnittelemassa simulaatio-opetuksen pilotointia restonomiopintoihin tämän vuoden aikana ja minulla puolestani on kokemusta simulaatioihin osallistumisesta sairaanhoitajataustani puolesta kahdeksan vuoden ajalta. Tätä kautta saatiin ajatus lähteä kehittämään simulaatio-opetusta restonomikoulutukseen. Aihe on mielestäni todella mielenkiintoinen, sillä simulaatio-oppiminen on uusi pedagoginen menetelmä Haaga-Helian restonomiopinnoissa. Nykyisessä ammatissani sairaanhoitajana arvostan simulaatioharjoittelua osana ammattitaidon kehittämistä ja näen sen tärkeänä osana ammatillista täydennyskoulusta. Koen simulaatioharjoittelun todella hyödylliseksi tavaksi oppia ja kehittää ammatillista osaamista sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Opinnäytetyön kautta saan mahdollisuuden olla kehittämässä uutta opetusmenetelmää restonomiopinnoissa hyödynnettäväksi, ja samalla oppia itse lisää aiheesta.

Opinnäytetyön produktina laadittiin kuusi erilaista simulaatioharjoitusta, joita hyödynnetään restonomien opetuksessa. Kaksi ensimmäistä simulaatioharjoitusta käsittelevät myyntitilanteita. Ne suunniteltiin Markkinoinnin ja myynnin perusteet -opintojaksolle. Simulaatioharjoitukset 3 ja 4 keskittyvät esimiestyöhön, myyntiin ja markkinointiin. Ne suunniteltiin Myynnin esimiestyö ja johtaminen hotelli-, ravintola- ja matkailualalla -opintojaksoa varten. Simulaatioharjoitukset 5 ja 6 puolestaan käsittelevät yrittäjyyttä ja neuvottelutilanteita ja ne suunniteltiin Yrittäjyys ja matkailuliiketoiminnan aloittaminen -opintojaksoa varten. Kaikki kuusi simulaatioharjoitusta ovat sovellettavissa myös muille saman tyyppisille opintojaksoille.

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyön produktina laadituista pilotoituista simulaatioharjoituksista kerättiin simulaatioihin osallistuneilta opiskelijoilta palautetta palautelomakkeen muodossa. Aikaresurssit opetuksessa ovat rajalliset, joten palautteen keräämiseen valikoitui palautelomake esimerkiksi teemahaastattelun sijaan. Palautteet simulaatioista on kerätty simulaatioharjoitusten kehittämistä varten, joten näistä ei ole tehty varsinaista tutkimusta opinnäytetyöhön. Tämän vuoksi opinnäytetyössä ei myöskään käsitellä tutkimusmetodologiaa tarkemmin, vaan opinnäytetyö keskittyy toiminnallisuutensa vuoksi produktin suunnitteluun, toteutukseen sekä toteutuksen analysointiin ja kehittämiseen.

Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat simulaatio, simulaatio-oppiminen, simulaatioharjoitus, simulaatio-ohjaaminen, restonomitutkinto ja opiskelijoiden ammatillisten taitojen kehittyminen simulaatioissa. Opinnäytetyötä rajattiin siten, että kaikki simulaatioharjoitukset suunniteltiin ja käsikirjoitettiin suomenkielisille opiskelijaryhmille. Opinnäytetyöstä rajattiin pois simulaatioharjoitukset verkkototeutuksena, sillä opiskelijoiden koettiin hyötyvän kasvotusten tapahtuvasta toiminnallisesta simulaatioharjoittelusta enemmän. Opinnäytetyöstä rajattiin myös pois simulaattorien käyttö. Salakari (2007,119) määrittelee simulaattorit hyvin erilaisiksi opetus- tai muussa käytössä oleviksi laitteiksi, joilla jäljitellään todellisuutta, esimerkiksi jonkin laitteen tai järjestelmän toimintaa. Haaga-Heliassa on suunnitteilla virtuaalitodellisuuden perustuva asiakaspalvelusimulaattori, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään opiskelijoiden itsensä toteuttamiin toiminnallisiin simulaatioharjoituksiin ilman simulaattoreita tai niihin rinnastettavia ratkaisuja.

2 Simulaatiot

Simulaatioilla tarkoitetaan erilaisia työelämää jäljitteleviä oppimistilanteita, joissa harjoitellaan tai ylläpidetään ammatissa tarvittavaa osaamista (Jokela ym. 2016). Simulaatioiden avulla voidaan muun muassa esittää tiettyjä toimenpiteitä aidontuntuisissa olosuhteissa, oppia toimenpiteiden tekemistä ja ryhmätyöskentelyä sekä arvioida toimenpiteitä (Rall 2013, 11). Simulaatioissa voidaan kokeilla eri rooleja, oppia tekemällä, kokea tunteita, ottaa riskejä, ratkoa ongelmia ja harjoitella päätöksentekoa turvallisessa ympäristössä (Maisniemi, Markkanen, Nurmi & Rovamo 2013, 176). Simulaatiot tuovat itsevarmuutta ja luottamusta omaan toimintaan (Jokela ym. 2016). Simulaatiot kehittävät myös opiskelijoiden tietoja, taitoja ja asenteita (O'Shea, Palermo, Rogers & Williams 2019, 1).

2.1 Simulaatio-oppiminen

Simulaatio-oppiminen on käytännönläheistä ja siinä pyritään mahdollisimman lähelle todellisuutta vastaavaa oppimistilannetta (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 52). Simulaatio-oppiminen koostuu viidestä osatekijästä, jossa ensin luodaan hypoteettinen tilanne. Seuraavaksi jäljitellään aitoa työtilannetta sekä osallistetaan opiskelijat. Tähän integroidaan käytännöllinen ja teoreettinen oppiminen. Lopuksi mahdollistetaan toisto, arviointi ja reflektio. (Jokela ym. 2016.) Opiskelijoiden on mahdollista oppia simulaatiomenetelmällä kaikissa simulaation eri vaiheissa: simulaation valmisteluvaiheessa, simulaatioharjoituksen toteutusvaiheessa sekä jälkipuinnissa eli debriefingissä (Hyvärinen ym. 2013, 17).

Simulaatio-oppimisessa muistin ja oppimisen tilannesidonnaisuutta pyritään hyödyntämään jäljittelemällä simulaatiotehtävässä mahdollisimman pitkälle todellista tilannetta (Collin, Eteläpelto & Silvennoinen 2013, 28). Oppimista edistää simulaatioharjoituksessa vallitseva hyvä ilmapiiri (Dillström & Ruotsalainen 2014, 28). Simulaatio-oppiminen kilpailee tilasta vakiintuneiden opetusmenetelmien, kuten perinteisen luokkahuoneopetuksen, kanssa ja luo mahdollisuuksia uudelle oppimiselle. Simulaatio-opetus voidaan nähdä työn ja koulutuksen uudenaikaisena yhdistämismuotona ja mahdollisesti uutena ammatillisen koulutuksen perustana. Simulaatioiden haasteena on järjestää koulutuksen sisältö perinteistä järjestelmää joustavammin, organisoida oppiminen moninaisemmin sekä osoittaa ja arvioida osaaminen konkreettisemmin. (Huotari & Kalalahti 2017, 48-49.) Teoriat aikuisopetuksesta puhuvat simulaatio-opetuksen puolesta. Aikuiset oppijat oppivat mieluiten kokemuksen kautta, ja heidän suurin motivaattorinsa oppimiseen on se, että he pääsevät kehittämään taitojaan. (Dieckmann, Lippert & Østergaard 2011, 245.) Aikuiset oppijat ovat myös itseohjautuvia ja motivoituneita oppimaan. Heillä on aikaisempaa tietoa

ja kokemuksia, jotka antavat paremmat resurssit oppimiselle. (Kappus, Sudikoff & Zigmont 2011, 48.)

Simulaatiot avaavat uusia mahdollisuuksia asioiden oivaltamiselle ja keksimiselle (Huotari & Kalalahti 2017, 52). Simulaatio-oppimisessa merkittävin ero muuhun opetukseen on asioiden tekeminen, mitä usein verrataan lukemiseen, oppitunnilla kuunteluun, keskusteluun ja oppimistehtävien kirjoittamiseen. Erona on myös se, että simulaatioissa täytyy samanaikaisesti toimia ja ajatella, tehdä päätöksiä ja seurata päätösten vaikutuksia. Oppimismenetelmänä simulaatiot eroavat muista opiskelumenetelmistä erityisesti niiden käytännölläheisyyden ansiosta. Käytännölläheisyydessä korostuvat kokonaistilanteen hallinta sekä asioiden monimuotoisuus ja konkreettisuus. Simulaatio-oppiminen vaatii opiskelijoilta erilaisten roolien ottamista ja roolin hyväksymistä. (Jokela ym. 2016.) Tärkeimpinä tekijöinä simulaatio-oppimisessa on nostettu esiin hyvä valmistautuminen simulaatioon, hyvin suunnitellut simulaatiotilanteet kuvauksineen ja oppimistavoitteen ja erityisesti jälki-puinti eli debriefing, jossa simulaatioon osallistuneet pääsevät refleктоimaan kokemustaan (Dieckmann ym. 2011, 243).

Oppimisympäristö vaikuttaa olennaisesti oppimiseen (Maasola & Toivakka 2011, liite 28). Oppimisympäristö viittaa usein yksilön ja ympäristön vuorovaikutukseen sekä oppimisen tukena käytettäviin välineisiin ja työkaluihin. Opetus, yksilön oppiminen ja oppimisympäristö ovat kiinteässä vuorovaikutuksessa keskenään. Oppimisympäristön tulee tukea oppimista ja opetuksellista vuorovaikutusta. (Lonka 2017, 106.) Hyvän ja tehokkaan oppimisympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota useisiin eri tekijöihin. Fyysisen tilan sisustusratkaisut, kuten pöytien paikat, tulee ottaa huomioon. Tilan valaistukseen, lämpötilaan ja ääniin tulee myös kiinnittää huomiota. Lisäksi tulee suunnitella oppimiseen käytettävä aika ja oppimistilanteen kesto. (Maasola & Toivakka 2011, liite 28.) Opetustilanteen tallentamista varten simulaatiotilassa tulee olla kamera- ja mikrofoni-laitteisto. Tällöin on mahdollista järjestää myös suora kuva- ja äänilyhteys toiseen opetusluokkaan, jossa muu opetusryhmä voi seurata simulaatiotilanteen etenemistä häiritsemättä simulaation suorittajia. (Hallikainen & Väisänen 2007, 437.)

Simulaatioympäristössä voidaan parhaimmillaan oppia turvallisessa ympäristössä, yksilöllisiksi räätälöidyissä harjoitusohjelmissa ja aidontuntuisten oppimistehtävien kautta. Oppimisympäristön tulee olla opiskelijalle turvallinen sekä tukea antava, ja samalla myös haastava. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus olla aktiivinen toimija ja ottaa vastuuta omasta oppimisestaan. (Collin ym. 2013, 32,37.) Laadukkaan ohjauksen ja aidonkaltaisen simulaatioympäristön avulla saavutetaan parhaimmillaan oppimistilanteita, joissa opiskelija

unohtaa olevansa simulaatioharjoittelussa ja toimii samoin kuin aidossa tilanteessa (Collin ym. 2013, 28).

Opiskelijoiden oppimiskokemukset simulaatioista ovat positiivisia. Simulaatioissa terveydenhuoltoalan opiskelijat ovat kokeneet oppineensa teknisiä ja ei-teknisiä taitoja innostavalla ja tehokkaalla tavalla. Todellisuutta mukaileva oppimisympäristö, toiminnallisuus, kannustava oppimisilmapiiri sekä monipuolinen palaute opettajilta ja muilta opiskelijoilta edesauttavat oppimista simulaatioissa. (Dillström & Ruotsalainen 2014, 3.) Simulaatioharjoittelu koetaan mukaansatempaavaksi ja motivoivaksi (Carlsson, Jokela & Mattila 2013, 69). Opiskelijat ovat kokeneet simulaatioharjoittelun myös mielenkiintoiseksi, hauskaksi ja hyödylliseksi (Hyvärinen ym. 2013, 18). Kupiaisen (2013, 41-44) Pro gradu -tutkielmassa simulaatioharjoitukset koettiin turvalliseksi ympäristöksi oppia ja myös tehdä virheitä. Simulaatiotilanteiden jälkipuintikeskustelu koettiin hyväksi ja ainutlaatuiseksi. Jälkipuinnin merkitys oppimiselle koettiin tärkeäksi ja kokemukset näistä tilanteista olivat positiivisia.

2.2 Simulaatiot eri aloilla

Opetustekniikkana simulaatio-opetus on vanha (Hallikainen & Väisänen 2007, 436). Ensimmäisen kehitysasteen simulaatioita on käytetty jo 1700-luvulla. Historiassa simulaatiot käsittävät mallinukkejen ja kouluttajien avulla opetettuja taitoja. (O'Shea ym. 2019, 1.) Banksin (2011, 3) mukaan ensimmäisten mallien ja simulaatioiden käyttö alkoi insinööri- ja tietojenkäsittelytieteissä.

Hays, Jacobs, Prince & Salas (1992) mukaan simulaattoreiden opetuskäyttö sai alkunsa lentosimulaattoreista 1930-luvulla. Tällöin hyödynnettiin opetuksessa tarkkaa jäljitelmää koneen ohjaamosta. Pian sen avulla opetettiin lentämisen lisäksi tiimityöskentelyä, päätöksentekoa, johtajuutta sekä voimavarojen ja osaamisen jakamista. (Lahtela ym. 2013, 68.) Suomessa ensimmäiset lento-opetuksessa käytettävät simulaattorit ovat jo 1950-luvulta. Myös muilla teollisuuden aloilla, kuten ydinvoimateollisuudessa ja laivaliikenteessä, käytetään simulaatio-opetusta osana henkilökunnan ylläpitokoulutusta. (Hallikainen & Väisänen 2007, 436.)

Simulaatioita voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Yksi tapa on simuloida tilanne, jossa toimijoina ovat henkilöt. Voidaan myös rakentaa laite, jonka avulla simulaatio toteutetaan. Kolmas tapa simulaatioiden toteuttamiselle on tietokoneiden ja tietoverkkojen käyttö. (Räsänen 2004, 1.) Simulaatiot voidaan näin ollen jakaa kolmeen eri pääluokkaan: elävät simulaatiot, rakennetut simulaatiot sekä virtuaaliset simulaatiot (Banks 2011, 3). Simulaati-

oista puhuttaessa on hyvä muistaa, että kaikki simulaatiot eivät tarvitse toteutukseen simulaattoria, ja puolestaan kaikki harjoittelu simulaattorilla ei välttämättä ole simulointia. Esimerkiksi roolipelit tai laajamittainen henkinen simulointi, jota käytetään ilmailualalla, taistelulentäjäkoulutuksessa tai urheilussa, ovat myös simulaatioharjoituksia. (Dieckmann & Rall 2005, 274.) Åkerin (12.5.2020) mukaan simulaatiot, jotka käsittelevät vuorovaikutusta ihmisten kesken, ovat sovellettavissa monille eri aloille ja ammattiryhmille. Tämän tyyppinen simulaatioharjoittelu soveltuu terveydenhuoltoalan lisäksi esimerkiksi johtamiseen, myyntityöhön, sosiaalialalle tai poliisien koulutukseen.

Simulaatio-oppimisen opetusvälineet ja -menetelmät pitävät sisällään tietokonepohjaiset simulaatiot, simuloitut potilaat ja potilasnukkesimulaattorit terveydenhuoltoalalla, osatehtävien koulutukset, virtuaalitodellisuuden, roolipelit sekä hybridisimulaatiot, jotka voivat sisältää kaksi tai useampia simulaatiomenetelmiä. (O'Shea ym. 2019, 1.) Simulaattorien käyttöön syynä ovat usein turvallisuustekijät. Simulaatioympäristössä on turvallista harjoitella tiettyjä toimenpiteitä, jossa ei aiheudu vaaraa mahdollisista käyttövirheistä tai puutteellisesta osaamisesta. (Salakari 2007, 123.) Esimerkiksi sairaanhoitajakoulutuksessa opiskelijat kokevat simulaatioharjoittelun turvalliseksi, sillä siinä ei aiheudu potilasvahingon vaaraa (Kivinen 2008, 49). Myös muun muassa onnettomuustilanteet, vaarallisten aineiden käsittelyt, välineiden käytöt ja laitteiden huollot, ovat hyviä simulaatioilla harjoiteltavia tilanteita, joita ei voi toteuttaa turvallisesti reaali maailmassa (Räsänen 2004, 1).

Simulaattorit ovat tärkeä osa koulutusta ilmailualalla. Simulaattoreita käytetään uuden henkilöstön peruskoulutuksessa, henkilöstön taitoja ylläpitävässä koulutuksessa sekä taitoja määritettäessä. Suuri osa ilmassa tapahtuvasta koulutuksesta voidaan korvata simulaattorikoulutuksella. Ilmailualan koulutuksessa simulaattoreita käytetään lentäjien koulutuksen lisäksi myös muun lentohenkilöstön koulutukseen. Tätä kutsutaan Crew Resource Managementiksi (CRM) ja sen tavoitteena on parantaa koko lentohenkilöstön yhteistoimintaa. (Salakari 2007, 124.) CRM-malli otettiin käyttöön ilmailualalla noin 40 vuotta sitten (Dieckmann ym. 2011, 241). CRM-malli tarkoittaa kriisiresurssien hallinnan mallia ja sen avulla opitaan systemaattista nopeaa toimintaa vaativissa tilanteissa (Lahtela ym. 2013, 68). CRM-koulutuksen aihealueita ovat päätöksenteko, kommunikointi, johtaminen, tiimityö ja stressinhallinta (Salakari 2007, 124).

Sotilaskoulutuksessa käytetään simulointia laajasti ja eri tasoilla. Erilaisia simulaatioita, simulaattoreita ja muita koulutusvälineitä käytetään laajasti oppimisen apuna. Sotilaiden koulutuksessa simulaatiokoulutus on ainoa mahdollisuus toteuttaa laajamittaista ja todemukaista koulutusta. Tarvetta simulaattorien käyttöön tuo myös sodankäynnin teknistyminen. Tietokoneita, simulaattoreita ja simulaatiojärjestelmiä voidaan myös kytkeä yhteen,

jolloin voidaan simuloida sodankäynnin tiettyjä osia tai kokonaisuutta. Sotilaskoulutuksessa voidaan simuloida yksittäisten laitteiden lisäksi taistelun tai koko sodan kokonaisuutta, mukaan lukien johtamistoiminta. Simulaatioiden tavoitteena on luoda sodan ja taistelukentän tai kriisialueen oloja vastaava oppimisympäristö ja kohteet. Tavoitteena on myös simulaatioavusteisen johtamis- ja taisteluharjoituksen kehittäminen, jolloin simuloitijärjestelmät liitetään koko puolustusjärjestelmän osaksi. (Salakari 2007, 126-128.)

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö opetuksessa lisääntyy. Simulaatioiden toteuttamista tietotekniikan avulla edesauttavat tietokoneiden tehon ja tallennuskapasiteetin kasvu, tietoverkkojen tuomat mahdollisuudet, ohjelmointityökalujen kehittyminen, videotallenteiden digitalisoituminen, multimedian ja virtuaalitodellisuuden käytön kasvaminen, opetusmenetelmien kehittyminen sekä kuvalukutaidon osaaminen. Simulointia voidaan käyttää muun muassa järjestelmien suunnitteluun, toiminnan kehittämiseen, prosessien ohjauksen kehittämiseen, operatiiviseen suunnitteluun, koulutukseen, markkinointiin ja logistiikkaan. (Räsänen 2004, 3.)

Suomessa kaikissa metsäoppilaitoksissa käytetään simulaattoreita hakkuukoneen- ja harvesterinkuljettajakoulutuksessa korvaamaan osa aiemmin metsässä tapahtuneesta opetuksesta. Simulaattorien hyödyntämisellä metsäkoneenkuljettajien koulutuksessa voidaan tehostaa opetusta, lisätä tuottavuutta sekä vähentää hakkuukoneen vaurioitumisen riskiä. (Salakari 2007, 130.)

Tutkimus- ja koulutustarkoituksiin on olemassa autonajosimulaattoreita. Näiden etuna on muun muassa se, että niiden avulla voidaan harjoitella erilaisia vaaratilanteita riskittömästi. Ajosimulaattoreita hyödynnetään sellaisten tilanteiden hallinnan opetteluun, joita ei voida harjoitella autolla. Tällaisia ovat muun muassa potentiaaliset vaaratilanteet risteyksissä, ohitustilanteet tai luistotilanteet. Mikäli tällaisia tilanteita on harjoiteltu etukäteen simulaattorilla, osataan aidossa tilanteessa todennäköisemmin toimia oikealla tavalla. (Salakari 2007, 130-131.)

Lääketieteen koulutuksessa käytetään simulaattoreita ja virtuaalitodellisuutta. Nämä oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuden harjoitella niin, ettei potilaille aiheudu vaaraa. Simuloimalla ihmisen kehoa ja sen toimintoja voidaan lisätä käytännön osaamista ilman aidon potilaan läsnäoloa. (Salakari 2007, 129.) Edistysaskeleet kirurgiassa ovat mahdollistaneet siirtymisen avokirurgisista tekniikoista vähemmän invasiivisiin tekniikoihin. Tästä esimerkkinä on laparoskooppinen kirurgia, johon kehitettiin 1980-luvun lopulla leikkausrobotteja. Erityisesti robottivusteiseen kirurgiaan tarvitaan erityistä koulutusta turvallisuus-

den ja asianmukaisen käytön varmistamiseksi. (Lee 2011, 121-123.) Lääketieteessä simulaatioita käyttää eniten anestesiologia, jossa simulaatioita on käytetty jo yli 15 vuotta (Dieckmann & Rall 2005, 279). Anestesiologia onkin ollut lääketieteen alalla edelläkävijä simulaatio-opetuksen kehittämisessä. Anestesiologian opetukseen, erityisesti leikkaussalissa tapahtuviin hätätilanteisiin, simulaatio-opetus tuli USA:ssa 1980-luvun loppupuolella. (Hallikainen & Väisänen 2007, 436.)

Terveystieteiden opetuksessa on käytetty simulaatio-opetusta jo pitkään, sillä varhaisimmat merkinnät tästä ovat vuodelta 1916. Tällöin ”Demonstration Room”-mallilla opetettiin kirurgisen potilaan perushoitoa. 1990-luvulla simulaattorit kokivat huiman tietoteknisen kehityksen lääketieteen alalla. Tätä edistivät kolmiulotteiset anatomiset mallit, kosketusnäyttö, kirurgisten toimenpiteiden harjoittelu anatomisilla malleilla ja invasiivisten toimenpiteiden harjoittelun mahdollistuminen. (Lahtela ym. 2013, 68.) Terveystieteiden alalla on käytössä useita erilaisia simulaattorityyppejä. Tällaisia voivat olla tietokone- tai näyttöpohjaiset mikrosimulaattorit tai täysimittaiset, nukkemalliset makrosimulaattorit. (Dieckmann & Rall 2005, 274.) Erityisesti USA ja Iso-Britannia ovat potilassimulaattorikoulutuksen asiantuntijamaita. Molemmissa maissa on korvattu käytännön harjoittelua simulaattoriopetuksella. (Joutsen 2010, 2.)

Suomessa on perustettu 2000-luvulla runsaasti erillisiä simulaatiokeskuksia sairaaloiden ja ammattikorkeakoulujen yhteyteen (Lahtela ym. 2013, 69). Suomessa ensihoidon koulutus on ollut edelläkävijä simulaatio-opetuksen kehittämisessä ja käyttöönotossa. Simulaatio-opetusta käytetään laajasti perustasoisesta ensihoidosta aina ensihoitolääkäreiden koulutukseen asti. Ensimmäiset tietokoneohjatut simulaationuket hankittiin Puolustusvoimille ja Arcada ammattikorkeakoululle vuonna 2000. Arcada ammattikorkeakouluun perustettiin Suomen ensimmäinen simulaatiokeskus vuonna 2004. (Hallikainen & Väisänen 2007, 436.)

3 Simulaatioharjoituksen vaiheet ja simulaation ohjaaminen

Simulaatioharjoituksella tarkoitetaan koulutuksellista kokonaisuutta, jonka simulaatio-ohjaaja suunnittelee. Simulaatioharjoituksen kuvauksesta ilmenee, miten simulaatio etenee, mitä sen aikana tulisi tapahtua ja mitkä asiat ovat tärkeitä. Simulaatioharjoituksen kuvaus pitää sisällään harjoituksen tavoitteet, lähtötilanteen, tapauksen kulun, jälkipuinnissa eli debriefingissä esille otettavat asiat ja mahdollisesti myös opiskelijoiden arvioinnin. (Jokela, Nurmi & Rovamo 2013, 91.)

Ennen ensimmäistä simulaatiota opiskelijoille tulisi kertoa simulaatio-oppimistapahtuman rakenteesta ja oppimisympäristöön liittyvistä tekijöistä (Flöjt & Seppänen, 2012). Opiskelijoille tulisi myös avata simulaatio-opetuksen menetelmää itsessään ja sen rajoituksia (Huotari & Kalalahti 2017, 52). Opiskelijoiden valmiutta osallistua simulaatioon voidaan tarvittaessa vielä varmistaa ennen simulaatiota pidettävällä teoreettisella kertauksella aiheesta. Ennen simulaatiota opiskelijoiden kanssa tulisi käydä läpi myös simulaation pohjalta asetetut oppimistavoitteet. (Flöjt & Seppänen, 2012.) Simulaatiotilanteet suunnitellaan ennakkoon ja oppimisympäristö järjestetään suunnitelman mukaisesti (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 52). Simulaatio-opetuksen opetustila voi olla mikä tahansa, mutta riittävä yhdenmukaisuus simuloitavan ympäristön kanssa on tärkeää (Hallikainen & Väisänen 2007, 437).

Simulaatioharjoitus alkaa sillä, että opiskelijoiden kanssa käydään läpi simulaatioharjoituksen alustus. Tämän tarkoitus on opastaa opiskelijat ”sisälle” simulaatiotilanteeseen. Seuraavaksi toteutetaan simulaatioharjoitus, jonka tarkoitus on tuottaa opiskelijoille positiivinen oppimiskokemus. Tästä keskustellaan toiminnan jälkeisessä jälkipuintikeskustelussa eli debriefingissä. Simulaation lopuksi käydään läpi lyhyt yhteenveto asetetuista oppimistavoitteista ja opiskelijoilta kysytään palautetta heidän oppimiskokemuksistaan sekä simulaatio-opetuksen toteutuksesta. (Flöjt & Seppänen, 2012.)

Simulaatioharjoituksen vaiheet

Kuvio 1: Simulaatioharjoituksen vaiheet (mukaillen opinnäytetyön teoreettista viitekehystä)

3.1 Simulaatioharjoituksen suunnittelu

Simulaatioiden suunnittelun perustana ovat opintojakson oppimistavoitteet, jotka perustuvat opetussuunnitelmaan, opiskelijoilta saatuun tietoon heidän oppimistarpeistaan sekä työelämän asettamat osaamisvaatimukset. Simulaatio-opetukselle asetetaan oppimistavoitteet sekä suunnitellaan varsinainen simulaatio-opetus tältä pohjalta. (Flöjt & Seppänen 2012.) Oppimistavoitteet voivat olla teknisiä, ei-teknisiä tai näiden yhdistelmiä (Dieckmann ym. 2011, 247). Hyvä oppimistavoite on selkeä, realistinen, mielekäs sekä toimintaa ja arviointia suuntaava ja ohjaava (Salakari 2007, 181). Simulaatioissa oppimistavoitteiden on tärkeää olla tarpeeksi yksinkertaisia, eikä oppimistavoitteita saisi olla liikaa (Kokko 2016, 16).

Simulaatioiden ohjaaja suunnittelee erilaisia harjoituksia eri tasoisille opiskelijoille (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 57). Simulaatioiden suunnittelussa tulee siis huomioida opiskelijoiden opintojen vaihe, taitojen hallinta ja kognitiiviset valmiudet (Kivinen 2008, 89). Simulaatio-oppimisen tavoitteena tulisi olla tietojen ja taitojen konkreettisen hallinnan lisäksi oppimisen kohteena olevan kokonaisuuden mentaalinen mallintaminen, analyttisten taitojen kehittäminen ja refleктоivan toimintatavan omaksuminen (Huotari & Kalalahti 2017, 52). Rall (2013, 19) mukaan simulaatio-opetuksessa tärkeintä on ryhmäharjoittelun aloittaminen. Ei kannata odottaa oikeita välineitä tai hienoja tiloja tai puitteita. Ryhmäharjoittelu voidaan aloittaa kertomalla osallistujille, että toiminta on juuri aloitettu ja osallistujat ovat eräänlaisia testihenkilöitä koulutusyksikön ohjelman kehittämistä varten. Simulaatioita voi siis olla myös ilman teknisiä apuvälineitä (Kokko 2016, 16).

Simulaatioiden lähtökohdaksi tulee laatia suunnitelma simulaatioharjoituksesta (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 54). Nämä käsikirjoitukset ohjaavat tilanteen etene- mistä. Niissä on selkeä kuva tapahtumasta sekä jälkipuinnissa käsiteltävistä asioista. (Dillström & Ruotsalainen 2014, 15.) Systemaattiseen suunnitteluun ja simulaatioharjoitus- ten käsikirjoitukseen on laadittu erilaisia apuvälineitä, kuten lomakepohjia ja tarkistuslis- toja. Näiden avulla harjoituksessa tarvittavat asiat tulevat etukäteen huomioituiksi. Suun- nitelman lähtökohtina ovat opiskelijoiden lähtötaso ja oppimistavoitteet. Niiden pohjalta suunnitellaan tavoitteet, sisältö, harjoituksen kulku ja jälkipuinti eli debriefing. Lomake si- mulaatiotilanteesta on simulaation ohjaajan työväline harjoituksen aikana sekä apukeino simulaatioharjoituksen laadunvarmistamiseen ja kehittämiseen. (Roivanen & Tervaskanto- Mäentausta 2013, 54.) Simulaatioharjoituksen käsikirjoituksen tulisi olla mahdollisimman yksityiskohtainen, kattava ja yksiselitteinen (Jokela ym. 2013, 92). Simulaatioharjoitusten tulisi olla myös todenmukaisia ja todennäköisiä (Åker 12.5.2020). Hyvä käsikirjoitus ta- pauksesta tukee toteutusta (Kokko 2016, 18).

Simulaatioharjoitusten suunnittelussa tulee ottaa huomioon opiskelijoiden lukumäärä opetuskertaa kohden simulaatioharjoitukseen tarvittavan ja käytettävissä olevan ajan perusteella. Simulaatiotilassa tulisi olla mahdollisimman vähän ihmisiä, jotta opiskelijoiden huomio pysyy tapauksessa. (Jokela ym. 2013, 89.) Kivisen (2008, 89) mukaan simulaatiot olisi hyvä toteuttaa 2-6 henkilön pienryhmissä, jotta ne olisivat tehokkaita. Suorittajien ja simulaatiotilanteita tarkkailevien henkilöiden lukumäärä voi kuitenkin vaihdella opetuksen tavoitteista ja ryhmän koosta riippuen (Dieckmann, Lippert & Østergaard 2013, 196). Simulaatiokoulutuksia voidaan myös järjestää samanaikaisesti monelle ryhmälle. Tällöin opiskelijat voivat vaihtaa simulaatiotilanteesta toiseen, ja simulaatiokouluttajat pysyvät samassa tilassa. (Jokela ym. 2013, 89.)

3.2 Simulaatioharjoitukseen valmistautuminen

Opiskelijoiden on hyvä valmistautua simulaatio-opetukseen etukäteen. Ennen simulaatio-opetusta voidaan jakaa opiskelijoille ennakkomateriaalia, kuten kirjallisuutta, verkko-opiskelumateriaalia tai ennakotehtäviä. Ennakkomateriaalilla varmistetaan se, että opiskelijalla on riittävä osaaminen simulaatio-opetukseen osallistumiseen. (Flöjt & Seppänen 2012.) Opiskelijat ovat kokeneet hyväksi, että simulaation aihealueet kerrotaan etukäteen, sillä tällä tavoin pystyy valmistautumaan simulaatioharjoitukseen (Dillström & Ruotsalainen 2014, 12). Annettu ennakkomateriaali auttaa optimoimaan oppimista simulaatioissa (Dieckmann ym. 2011, 245). Ennakkomateriaali voi sisältää opintokokonaisuuteen sisältyviä alueita, kuten oppimisen tavoitteet, vaiheet, aikataulu, käytettävät välineet ja arviointi (Koli 2017, 33).

Simulaatioryhmän ohjaajan tehtävä koulutuksen alussa on toiminnan ohjeistaminen. Hyvä esivalmistelu ja perehdytys koulutuksen alussa vähentää jännitystä. Ohjaaja jakaa opiskelijat sopiviin ryhmiin ja esittelee koulutuksen välineet, laitteet, pelisäännöt ja toimintatavat. (Collin ym. 2013, 45.) Pelisääntöjen tarkoituksena on luoda oppimisyhteisö, jossa ne ohjaavat toimintaa, työskentelyä ja yhteistyötä (Koli 2017, 35). Simulaatio-oppimisessa keskeisiin pelisääntöihin kuuluu se, että harjoituksesta ei puhuta muille eikä toisten opiskelijoiden mahdollisia virheitä käsitellä opetustilanteen jälkeen (Hallikainen & Väisänen 2007, 438). Simulaatioharjoitukseen kuuluu, että niiden luottamuksellisuus ja hienovaraisuus ymmärretään (Kuisma, Parkkonen & Rantanen 2013, 150).

Videointia voidaan käyttää hyödyksi ryhmän ohjaamisen välineenä, mutta tällöin kuvaamisesta tulee sopia yhteisesti kaikkien tilanteeseen osallistuvien kanssa. Mikäli joku ei halua itseään kuvattavan, hänellä tulee olla mahdollisuus kieltäytyä siitä. (Maasola & Toivakka

2011, 39.) Kameroita on useimmiten yhdestä kolmeen. Tällä voidaan varmistaa se, että isommankin ryhmän toiminta näkyy ohjaushuoneeseen, jälkipuintilaan ja mahdollisella videotallenteella aina jostain kamerasta. (Mattila, Suominen & Roivanen 2013, 80.) Ennen aloittamista pitää kuitenkin sopia videoinnin pelisäännöistä ja muistaa eettiset periaatteet. Videoita käytetään vain havaintojen tekemisen ja keskustelun virittämisen välineenä. Videotallenne auttaa katsomaan koettua tilannetta uudesta näkökulmasta, jolloin on mahdollista ilmaista avoimesti tallenteen katsomisen herättämiä ajatuksia ja tunteita. (Maasola & Toivakka 2011, 39.)

Ennen simulaatio-opetuksen aloittamista simulaatio-ohjaajan tulisi käydä opiskelijoiden kanssa läpi tiettyjä asioita. Opiskelijoille tulee korostaa, että kyseessä on opetustilanne ja opetuksen aikaiset asiat jäävät vain siihen osallistuneiden tietoon. Näin ollen opiskelijat eivät saa puhua muille simulaatiotapauksista ja toisten tekemisistä. Tulisi myös korostaa, että epäonnistumiset eivät haittaa ja osallistuminen simulaatioharjoitukseen olisi suotavaa, jotta ryhmä saa opetuksesta parhaan tehon irti. (Jokela ym. 2013, 93.) Opiskelijoita voi kannustaa heittäytymään simulaatioon ja kehottaa heitä unohtamaan olevansa tarkkailun kohteena (Kokko 2016, 17). Simulaatiossa toimimista varten opiskelijoille tulee olla luotuna selkeät säännöt ja oppimistavoitteet, joiden avulla opiskelija hahmottaa, mitä hänen tulee oppia simulaation aikana (Kivinen 2008, 89).

3.3 Simulaation toteutus

Simulaatioharjoitus alkaa lyhyellä orientaatiotilaisuudella, jossa käsitellään simulaatiokoulutuksen periaatteet ja kulku (Lahtela ym. 2013, 76). Harjoituksen alussa käydään läpi harjoituksen tavoitteet, vaiheet, toimintaperiaatteet sekä ympäristön tilat (Maisniemi ym. 2013, 186). Simulaatioharjoituksen toteutusvaiheen alussa ohjaaja esittää kuvauksen simulaatiotilanteesta ryhmälle. On tärkeää varmistaa, että kaikki ryhmän jäsenet ovat tietoisia näistä perusasioista, eikä kenellekään jää epäselväksi oma rooli tai simulaation tapauskuvaus. (Collin ym. 2013, 45.) Simulaation tapauskuvauksen on hyvä olla yksinkertainen ja realistinen (Kokko 2016, 16). Simulaatioharjoituksissa opiskelijoiden roolien tulee olla selkeitä (Kivinen 2008, 89). Simulaatio-ohjaaja esittelee opiskelijoille myös roolien tehtävät. Lisäksi ohjaaja asettaa opiskelijoille erilaisia tavoitteita simulaatioharjoitukseen liittyen. (Lahtela ym. 2013, 72.) Näitä ovat esimerkiksi henkilökohtainen tavoitteenasettelu, toiminnan reflektointi, palautekäytänteet, tiimityöskentely, kuunteleminen ja sen osoittaminen, havaitseminen, sanallinen ja sanaton viestintä sekä työnjako ja roolit (Kuisma ym. 2013, 151). Simulaatio-oppimisessa opiskelijan aktiivinen tekeminen nähdään oppimista edistävänä tekijänä (Huotari & Kalalahti 2017, 52).

Simulaatioharjoituksissa jäljitellään todellisia tilanteita sekä tehdään näkyväksi oikeita ilmiöitä ja prosesseja kuvitteellisissa olosuhteissa. Simulaatio-opetuksessa järjestetyn harjoituksen tarkoitus on rakentaa todellisuutta jäljittelevä ja haasteellinen tilanne mahdollisimman aidon tuntuksena opiskelijoiden tarkastelun kohteeksi. Harjoitusten tulee olla asianmukaisia ja realistisia, jotta opiskelijat löytävät niistä yhteyksiä työelämään ja omiin kokemuksiinsa. (Hyvärinen ym. 2013, 16-17.) Simulaatioharjoitus on hyvä pitää yksinkertaisena ja aikaresurssiin sopivana (Kokko 2016, 16). Opiskelijoiden tulee antaa toimia ja ratkaista ongelmia itsenäisesti ja keskeyttämättä (Kivinen 2008, 89). Flöjt & Seppänen (2012) ilmoittavat yhden simulaatioskenaarion kestoksi ajallisesti 15-25 minuuttia. Myös Hallikainen & Väisänen (2007, 437) kertovat yhden simulaatioharjoituksen kestävän noin 20 minuuttia.

Osa simulaatioon osallistuvan ryhmän jäsenistä voi toimia tarkkailijoina. Heille voidaan jakaa erilaisia havainnointitehtäviä, joita puidaan simulaatioharjoituksen jälkeen. (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 54.) Tarkkailuryhmä voidaan sijoittaa simulaatioharjoituksen ajaksi joko simulaatiohuoneeseen, ohjaamuhuoneeseen tai läheiseen kokoushuoneeseen, jossa harjoittelua seurataan videon välityksellä (Dieckmann ym. 2013, 196). Simulaatiotilanteen tarkkailijat antavat jälkipuintikeskustelussa kommenttinsa, ja näin simulaatiossa toimineet opiskelijat saavat asiantuntevaa ja henkilökohtaista huomiota (Jokela ym. 2013, 89). Opiskelijat kokevat tärkeäksi, että saavat olla simulaatioissa sekä tekijän että tarkkailijan roolissa. Toisilta opiskelijoilta saadaan näkökulmia, joita ei itse osata välttämättä ajatella. Tarkkailijat saattavat myös nähdä asioita, joita simulaation suorittajalta saattaa jäädä huomaamatta. (Dillström & Ruotsalainen 2014, 18.)

3.4 Jälkipuinti eli debriefing

Jokaisen simulaatioharjoituksen jälkeen seuraa jälkipuinti eli debriefing (Collin ym. 2013, 45). Sitä pidetään keskeisimpänä osana simulaatio-oppimista (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 56). Keskeistä jälkipuinnissa on järjestelmällinen lähestymistapa ja oivaltava oppiminen (Maisniemi ym. 2013, 186). Jälkipuinnissa opiskelija reflektoi omaa oppimiskokemustaan (Flöjt & Seppänen 2012). Reflektointi voi olla oman toiminnan havainnointia, tarkastelua, itsearviointia ja oppimisprosessin arviointia sen eri vaiheissa (Koli 2017, 64). Reflektiivisyys merkitsee oppijan ajatteluprosessina oman toiminnan tietoista ja itsekriittistä arviointia sekä siihen perustuvaa oman toiminnan ohjausta. Reflektiivisyys voi kohdistua laajemmin myös omiin tunteisiin, arvoihin ja asenteisiin sekä omaan kehityshistoriaan, kulttuuriin ja yhteiskuntaan. (Collin ym. 2013, 29.) Reflektointia voidaan tukea eri tavoin esimerkiksi käyttämällä videotallenteita, erilaisilla palautemenetelmillä ja keskustelulla (Dieckmann ym. 2013, 195).

Reflektio johtaa jo olemassa olevan osaamisen soveltamiseen sekä uuden osaamisen kehittymiseen. Jälkipuintikeskustelussa opiskelijat pohtivat omaa toimintaansa ja ajatusmalleja, jotka toimintaa ovat ohjanneet. (Flöjt & Seppänen 2012.) Reflektio kehittää kriittistä ajattelua sekä omaa suhtautumista ja näkemystä oppimisesta. Tietoisuus opiskelijan omista reaktioista, mieltymyksistä sekä vahvoista ja heikoista ominaisuuksista on järkevien valintojen tekemisen edellytys. Reflektio vaatii tukea, harjoittelua ja aikaa. (Castrén & Ponzer 2013, 141.) Reflektoinnilla on suuri merkitys oppimisessa, sillä sen avulla opiskelija tulee tietoiseksi omasta oppimisestaan (Koli 2017, 64). Dillströmin ja Ruotsalaisen (2014, 17) mukaan opiskelijat kokevat reflektiokeskustelun tärkeäksi osaksi simulaatioharjoitusta. Harjoittelu ja reflektiokeskustelu tukevat toisiaan, joten ilman reflektiota oppiminen jää vajaaksi.

Simulaation jälkeen käytävään jälkipuintikeskusteluun osallistuu ohjaajien lisäksi myös opiskelijatarkkailijat, jotka ovat tähän tehtävään ennalta määrättyjä vertaisoppijoita (Kivimäki 2019). Opiskelijatarkkailijat hyötyvät toisten opiskelijoiden toiminnan seuraamisesta. Tällöin he pohtivat oikeita toimintamalleja ja oppivat uusia näkökulmia ja uusia asioita. (Kivinen 2008, 61.) Simulaatioharjoituksia seuraavat opiskelijatarkkailijat kokevat oppivansa simulaatioissa jopa suorittaneita henkilöitä paremmin, sillä mahdollinen jännitys ja epäonnistumisen pelko ei ole läsnä oppimista haittavana tekijänä, toisin kuin simulaatiota suorittavilla henkilöillä usein on (Åker 12.5.2020). Opiskelijat saavat siis myös vertaispalautetta muilta ryhmän opiskelijoilta (Flöjt & Seppänen 2012). Vertaispalaute on keskeinen osa oppimisen ja työskentelyn ohjausta. Vertaispalautteen tarkoitus ja pyrkimys on mietittävä ennakkoon. (Koli 2017, 65.) Positiivisen palautteen antamisella on merkitystä palautteen saajalle sekä palautteen antajalle. Hyvän palautteen antaminen toisesta tuntuu hyvältä ja kasvattaa empatiakykyä. (Maasola & Toivakka 2011, 204.)

Yhteisissä purku- ja palautekeskusteluissa opiskelija voi peilata omia kokemuksiaan muiden kokemuksiin ja täydentää näin omaa itsearviointiaan ja mahdollista ohjaajan antamaa palautetta (Maasola & Toivakka 2011, 39). Jälkipuintikeskustelua on tärkeää ohjata opintojakson tavoitteiden suuntaan ja rakentaa yhteyksiä keskeisiin oppisisältöihin (Hyvärinen ym. 2013, 18). Jälkipuinnissa opiskelijat pohtivat oppimaansa ja löytävät ohjaajan avulla toiminnastaan onnistumisen kokemukset, toiminnan kriittiset kohdat, oikeat toimintatavat ja kehittämishaasteet (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 56). Arvioinnissa on hyvä korostaa myönteisyyttä ja onnistumisen kokemuksia. Tarkoitus on myös etsiä ongelmiin ratkaisuja. (Maasola & Toivakka 2011, 39.)

Simulaatioharjoitukset videoidaan ja nauhoitetaan yleensä nimenomaan jälkipuintikeskustelua varten. Videoilta tarkastellaan muun muassa työskentelyä ja harjoituksen sisältöä. (Carlsson ym. 2013, 64.) Simulaatio-ohjaaja merkitsee oleelliset kohdat videosta jälkipuintia varten (Dieckmann ym. 2013, 203). Videotallenteiden tarkoitus on palvella asetettuja oppimistavoitteita (Joutsen 2010, 42). Opiskelijat hyötyvät ja saavat aihetta itsearviointiin nähdessään videolta ryhmätyöskentelyään ja osioita kiitettävistä tai haastavista suorituksista. Yleensä videotallenteet hävitetään heti simulaatioharjoituksen jälkeen. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa videoita käytetään opetusmateriaalin tekoon tai tieteellistä tutkimusta varten. Tällöin on otettava huomioon videossa näkyvien henkilöiden suostumus ja muut oikeudelliset seikat. (Carlsson ym. 2013, 64.)

Jälkipuinnin sisältö vaihtelee oppimistavoitteiden mukaisesti (Dieckmann ym. 2013, 197). Jälkipuintikeskustelu voi alkaa sillä, että ohjaaja kertoo opiskelijoille simulaation oppimistavoitteet. Sen jälkeen opiskelijat saavat purkaa simulaation herättämät päällimmäiset tunteet, kertoa simulaatioharjoituksesta ja siitä, missä asioissa he kokevat onnistuneensa. (Lahtela ym. 2013, 75-77.) Harjoitukseen osallistujien tulee saada vapaasti kertoa tuntemuksistaan, kokemuksistaan ja havainnoistaan (Maisniemi ym. 2013, 186). Tässä vaiheessa ei ole kuitenkaan tarkoitus vielä analysoida syitä tekemiselle, vaan pyritään hahmottamaan kuva tapahtumista sekä ne oleelliset asiat, joita olisi hyvä analysoida tarkemmin (Dieckmann ym. 2013, 197-198). Seuraavaksi voidaan katsoa videonauhoitteita simulaatioharjoituksesta ja jatkaa keskustelua näiden pohjalta (Lahtela ym. 2013, 75). Videotallenteista opiskelijat tekevät ajoittain arvokkaita huomioita omista toimintatavoistaan tai saavat aiheen keskustella mahdollisista ratkaisuksista tai ideoistaan (Dieckmann ym. 2013, 204). Ohjaaja johdattelee keskustelua oikeille urille. Keskusteluaiheita jäsenellään ja kiinnitetään huomiota oikeisiin seikkoihin. (Dieckmann ym. 2013, 198.) Lisäksi tarkkailijaopiskelijat saavat antaa palautetta. Lopuksi simulaatio-ohjaajan on hyvä muistuttaa vaihtolovelvollisuudesta ja tiedustella, mitkä asiat simulaatiossa vaativat vielä lisäopiskelua. (Lahtela ym. 2013, 75-77.) Jälkipuintikeskustelulle tulisi varata riittävästi aikaa, yleensä kesto on noin 30 minuuttia (Flöjt & Seppänen 2012). Jälkipuintikeskustelun tulisi useimmiten olla kestoaltaan pidempi kuin itse simulaatiotilanteen (Dieckmann ym. 2011, 243). Se voi olla kestoaltaan jopa 2-3 kertaa pidempi, kuin varsinainen simulaatiotilanne (Dillström & Ruotsalainen 2014, 18).

3.5 Palaute simulaatiosta

Laadukkaaseen opetukseen kuuluu aina palautteen kerääminen koulutukseen osallistuneilta henkilöiltä. Saadun palautteen kautta koulutusta arvioidaan ja kehitetään. Palaute antaa tietoa simulaatio-opetuksen merkityksestä opiskelijan ammatillisessa kehityksessä

ja valottaa opiskelijan kokemia tunnetiloja simulaation aikana. Simulaatio-opetuksen palautteessa voidaan käyttää kyselylomaketta, joka sisältää strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. (Jokela ym. 2013, 96.)

Simulaatio-opetuksesta saatu palaute opiskelijoilta ohjaa simulaatioita ohjaavia opettajia kehittämään omaa simulaatio-osaamistaan. Palautteen avulla on mahdollista myös kehittää opintojaksoilla toteutettavia simulaatioharjoituksia sekä simulaatio-opetuksen oppimistavoitteita. (Flöjt & Seppänen 2012.) Simulaatio-opetuksen palautelomakkeen voi suunnitella valmiiksi jo hyvissä ajoin. Näin voidaan ajoissa miettiä, minkälaisista asioista haluaa itse kouluttajana saada palautetta. (Jokela ym. 2013, 92.) Palaute simulaatioharjoituksesta kerätään mieluiten jälkipuinnin lopuksi, jotta lomakkeen täyttö ei häiritse keskittymistä (Jokela ym. 2013, 96).

Simulaatioista kerätyt palautteet voidaan analysoida esimerkiksi lukukausittain ja tehdä palautteen pohjalta tarvittavat muutokset opetusohjelmaan ja käytännön järjestelyihin. Palautteen analysoinnissa kiinnitetään huomiota sekä simulaation tuloksiin että simulaatio-opetuksen kehittämiseen. (Jokela ym. 2013, 96.) Palautteella voidaan seurata toiminnan laatua ja hyötyä (Maisniemi ym. 2013, 187). Palaute tulee käsitellä simulaatioita järjestävän kouluttajaryhmän kokouksissa, ja aineiston on hyvä olla koko koulutusalan henkilökunnan saatavilla (Jokela ym. 2013, 96).

3.6 Simulaatioharjoituksen ohjaaminen

Simulaatio-opetuksessa tarvitaan oppimisen ja ohjauksen ymmärtämistä. Ohjaajien pedagogiseen koulutukseen tulisi kiinnittää huomiota, sekä heidän oppimistaan ja ohjausta koskevaan asiantuntemukseensa. (Collin ym. 2013, 21-22.) Simulaatiopedagogiikka on oppijakeskeistä, toiminnallista sekä teoriaa ja käytäntöä yhdistävää (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 51). Simulaatio-ohjaajan pätevyydellä on tärkeä rooli kaikissa simulaatioharjoituksissa. Ohjaajalla tulisi olla vahva tietämys simulaation jälkipuinnin pitämisestä, oppimisen edistämisestä, inhimillisistä tekijöistä ja systeemiturvallisuudesta. (Rall 2013, 18-19.) Pedagogiset valinnat ja ratkaisut tulisi aina tehdä tavoitteista ja sisällöstä käsin sekä pohtimalla, miten tavoitteena olevia asioita opitaan (Koli 2017, 79). Åkerin (12.5.2020) mukaan simulaatio-ohjaajakoulutus antaa valmiuksia opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen riippumatta koulutusalaista, kohderyhmästä tai aiheesta. Simulaatio-ohjaajakoulutus antaa työkalut opetukseen kuuluvien tavoitteiden laatimiseen, sekä johdannon, simulaatioharjoituksen ja jälkipuinnin toteuttamiseen ammattimaisesti niin, että käytävissä olevat aika tulee hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. (Åker 12.5.2020.)

Simulaatio-ohjaaja osallistuu useimmiten toimenpiteen ja ympäristön valmisteluun ja rakentamiseen (Carlsson ym. 2013, 64). Simulaatio-opetus vaatii taloudellisten resurssien lisäksi ohjaajille aikaresursseja simulaatiotilanteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Simulaatioharjoitusten tulisi mahdollistaa syväoppiminen. Simulaatio-oppimisen kulmakivenä on uuden tiedon suhteuttaminen aiemmin hankittuun osaamiseen. Simulaatioiden ohjaaminen on erittäin intensiivistä ja siksi voimia kuluttavaa. Simulaatio-ohjaaja voi olla harjoituksen aikana useissa eri rooleissa, ja tämän lisäksi hän kantaa vastuun jälkipuintikeskustelusta. Simulaatio-opetuksessa onkin usein hyvä olla kaksi ohjaajaa jakamassa vastuuta. (Dillström & Ruotsalainen 2014, 33-34.) Usein simulaation ohjaajat ovat erillään opetustilasta, jolloin näköyhteys opetustilasta ohjaamoon on rajoitettu esimerkiksi yksisuuntaisen peililasin avulla. Toisinaan simulaatio-ohjaaja voi olla myös itse mukana harjoituksessa. (Hallikainen & Väisänen 2007, 437.)

Simulaatioharjoittelussa ohjaaminen on tärkeää, sillä sen avulla voidaan ehkäistä virheellisten toimintamallien vakiintuminen. Opiskelijan on tärkeää saada palautetta, joka suuntaa harjoittelua ja tukee opiskelijan omaa kehittymistä sekä oman taitotason arviointia. (Collin ym. 2013, 44.) Opiskelija tarvitsee opettajalta oikea-aikaista ohjausta oppimisprosessin aikana. Opettaja voi ohjauksellaan kannustaa, rohkaista, tukea, edistää, haastaa, suunnata ja ylläpitää prosessia. (Koli 2017, 18.) Simulaatio-opetuksessa ryhmän ohjaamiseen ja simulaatioiden koordinointiin tarvittavat ohjausresurssit on tärkeää suunnitella ryhmän koon ja taitotason mukaan. Ryhmän ohjaaminen edellyttää kykyä ohjata ryhmän toimintaa käytännössä sekä taitoa motivoida ja johdatella ryhmää toimimaan mahdollisimman realistisesti. (Collin ym. 2013, 44.)

Simulaatio-ohjaajalla on monia eri rooleja. Näitä ovat tiedonantajan, roolimallin, tukijan, arvioijan, suunnittelijan ja oheismateriaalin tuottajan roolit. (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 53.) Simulaatio-ohjaajan rooli on erilainen kuin perinteisessä luokkahuoneopetuksessa. Simulaatioissa opettajan tehtävä ei ole varsinaisesti opettaa, vaan enemmän edesauttaa oppimista. (Dieckmann ym. 2011, 243.) Simulaatio-ohjaajan tulisi hallita simulaatiossa käytettävien laitteiden ja välineiden käyttö. Ohjaajalla tulisi olla perehtyneisyys simulaatiotekniikkaan. (Carlsson ym. 2013, 67.) Simulaatio-ohjaajalla tulisi olla myös menetelmän edellyttämä oman alan vahva osaaminen (Kivimäki 2019). Tämä kaikki vaatii kokonaisuuden hahmottamista. Simulaatio-ohjaajan tulee hallita vallitseva opetussuunnitelma, oppiaine sekä aihepiiri, josta simulaatioharjoitukset laaditaan. (Joutsen 2010, 37.) Simulaatioita koulutuksen tarkoitusta palvelevina oppimisympäristöinä tulisi lähestyä tutkivasta ja kehittävästä näkökulmasta (Huotari & Kalalahti 2017, 54).

Simulaatio-ohjaajan tulisi olla mukautumiskykyinen sekä innokas kehittymään ja kehittämään. Persoonaltaan simulaatio-ohjaajan olisi hyvä olla suunnitelmallinen, rauhallinen ja sietää stressiä. Lisäksi ohjaajalla tulee olla hyvät vuorovaikutustaidot, jotka pitävät sisälleen kyvyn kuunnella ja tulkita opiskelijoita sekä antaa rakentavaa palautetta. Simulaatio-ohjaajan olisi hyvä olla myös innokas ja innostava sekä saada opiskelija aidosti kiinnostumaan opetettavasta asiasta. (Joutsen 2010, 35-36.) Åkerin (12.5.2020) mukaan simulaatio-opetus vaatii simulaatio-ohjaajalta hyvää tilannetajua ja kykyä reagoida nopeasti muutuviin tilanteisiin. Simulaatiotilanteissa luottamuksen ja avoimen ilmapiirin rakentaminen on tärkeää harjoituksen onnistumisen kannalta (Collin ym. 2013, 35).

Simulaatio-ohjaajan tehtävä simulaation jälkipuintikeskustelussa on johdatella keskusteluun ja jakaa puheenvuoroja (Collin ym. 2013, 45). Simulaatio-ohjaaja voi kysymyksillä ohjata osallistujia ymmärtämään heidän sisäisiä mallejaan reaktioilleen ja toimilleen (Dieckmann ym. 2011, 243). Ohjaaja huolehtii siitä, että jokainen saa puheenvuoron ja kaikkia kuunnellaan eikä toisten toimintaa arvostella liikaa. On tärkeää, että opiskelija itse tiedostaa omia toimintatapojaan sekä rooliaan ryhmän jäsenenä ja tuo esille omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan. (Collin ym. 2013, 45.) Ohjaaja kannustaa opiskelijoita miettimään, harjoittelemaan ja ajattelemaan. Lisäksi ohjaaja auttaa opiskelijoita ymmärtämään omaa toimintaansa, sen perusteita ja seurauksia. (Kivinen 2008, 57.) Jälkipuinnin kulkua kannattaa pyrkiä ohjaamaan ennalta laadittujen oppimistavoitteiden mukaisesti. Keskustelulle voidaan suunnitella tietynlainen rakenne, jonka mukaan simulaatio-ohjaaja pystyy tarvittaessa palaamaan oleellisiin asioihin, eikä keskustelu ajaudu sivuraiteille. (Jokela ym. 2013, 95.) Keskustelu tulisi pitää oppimistavoitteiden kannalta olennaisissa raameissa ja huolehtia siitä, että osallistujat saavat sopivasti haasteita ja oivalluksia (Maisniemi ym. 2013, 186-187). Mahdollisimman avoin ja keskusteluun rohkaiseva ilmapiiri edistää jälkipuinnin onnistumista. Simulaatio-ohjaajan toimenkuva jälkipuinnissa on vaativa pedagogisesti ja sisällöllisesti. Ohjaajan tulee hallita tasapuolisen keskustelun ylläpito ja motivoida oppimisen tiedostamiseen ja tunnistamiseen. Ohjaajalta vaaditaan myös hyvää perehtyneisyyttä simuloitavaan tehtävään, virheiden asiantuntevaa korjaamista ja kykyä antaa rakentavaa palautetta. (Collin ym. 2013, 46.) Simulaatiotilanteesta mahdollisesti tallennettua videota voidaan käyttää jälkipuintikeskustelun tukena (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 56).

Ohjaajan näkökulmasta palautteen antaminen opiskelijalle saattaa tuntua haasteelliselta. Ohjaajan kannattaa aina varmistaa keskustelemalla, että palaute on ymmärretty oikein. Ohjauksen lopuksi kannattaa vielä pohtia opiskelijan kanssa, miten lähdetään etenemään ja mitkä ovat jatkotoimenpiteet. (Collin ym. 2013, 47-48.) Haasteena jälkipuintikeskustelun

palautteenannossa on se, kuinka antaa kritiikkiä niin, että vältetään puolustuskannalle lähteminen ja säilytetään simulaatioissa vaadittu turvallisuuden tunne, sillä annettu palaute ei myöskään saisi olla liian pinnallista (Dieckmann ym. 2011, 243). Simulaatio-ohjaajat arvioivat jälkipuinnissa kuinka hyvin opiskelijoiden oppimistavoitteet täyttyivät ja millä alueilla on vielä parannettavaa (Jokela ym. 2013, 91). Palautteen annon ja arvioinnin kautta ohjaaja auttaa opiskelijoita näkemään omaa toimintaansa ja mahdollisia kehittämisalueita (Kivinen 2008, 58). Kannustavan ja kriittisen palautteen antamiskyky on simulaation ohjaajalle tärkeä taito (Roivanen & Tervaskanto-Mäentausta 2013, 53).

4 Opiskelijoiden ammatillisten taitojen kehittyminen simulaatioissa

Oppiminen on monimuotoinen ja monitasoinen ilmiö, jonka luonne vaihtelee oppijan kehitystason mukaan, sekä sen mukaan, mikä on oppimisen kohde. Lisäksi oppimistilanne ja paikka vaikuttavat oppimisen luonteeseen ja siihen, mitä eri ympäristöissä opitaan. (Collin ym. 2013, 23.) Oppiminen on tiedon ja osaamisen hankkimista, mutta oppimisprosessissa on tiedollisen osa-alueen lisäksi tärkeä merkitys myös tahdolla ja tunteilla. Jos opiskelijat tahtovat oppia ja jos oppiminen on miellyttävää, he oppivat paremmin. (Salakari 2007, 68.) Aikuiset oppijat ovat itseohjautuvia, joten he oppivat mitä he haluavat oppia ja mitä heidän tarvitsee oppia. Aikuiset opiskelijat tarvitsevat opiskelijälähtöistä näkökulmaa opetukseen, jossa opitun olisi hyvä olla käytännönläheistä, konkreettista ja käyttöön otettavissa. (Kappus ym. 2011, 48.)

Oppimisteoriat voidaan karkeasti jakaa kolmeen pääluokkaan. Nämä ovat behavioristinen ja kognitiivis-konstruktivistinen oppimisteoria sekä sosiaalisen oppimisen teoriat. Nykyään korostetaan konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaista näkemystä aktiivisesti omaa tietämystään rakentavasta yksilöstä, ja viime vuosina on korostettu myös oppimisen sosiaalista ja yhteisöllistä puolta. Tämä heijastaa sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutusosaamisen merkityksen kasvua työelämässä ja koko yhteiskunnassa. (Collin ym. 2013, 21-24.) Simulointiin perustuvissa ympäristöissä oppiminen on tekemällä oppimista. Sitä on luonnehdittu yleisimmin kokemusperäiseksi oppimiseksi, mutta usein myös konstruktivistiseksi oppimiseksi. (Salakari 2007, 136.) Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan opiskelija ei ota tietoa passiivisesti vastaan, vaan rakentaa sitä itse aktiivisesti. Uuden tiedon syväprosessointi, jossa asioita pyritään ymmärtämään, auttaa muistamaan asioita paremmin kuin pinnallinen ulkoa lukeminen. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on tilannesidonnaista, eli yhteydessä paikkaan, aikaan, ympäristöön ja kontekstiin. Laadukkaana oppimisen kannalta tärkeää on omakohtainen arviointi sekä oman toiminnan valvonta ja säätely. (Collin ym. 2013, 31.)

Simulaatioharjoituksissa on kyse myös kokemuksellisesta oppimisesta. Tämä tapahtuu erilaisten tavoitteenasetteluiden ja tarkastelukohteiden kautta. Simulaatio-opetuksessa korostuvat erilaiset toimintaa ohjaavat strategiat ja niiden aktiivinen kokeilu. (Kuisma ym. 2013, 148.) Kokemuksellisessa oppimisessä on olennaista, että opiskelija on mahdollisimman paljon kosketuksissa opittavan ilmiön kanssa oman kokemuksensa kautta. Kokemus ei kuitenkaan itsessään takaa tehokasta oppimista, vaan tärkeää on myös ilmiöiden havainnointi, pohdinta ja reflektio, jotka ovat olennainen osa kokemuksellista oppimista. (Maasola & Toivakka 2011, 43.) Kokemuksellisessa oppimisessä opiskelija löytää ratkaisuja ongelmiin ja oppii taitoja, käsitteitä ja periaatteita tekemisen kautta (Salakari 2007,

145). Kokemuksellinen oppiminen on vuorovaikutteinen prosessi, jossa opiskelijat muuntavat kokemuksiaan niin, että heidän tietonsa, taitonsa ja asenteensa muuttuvat (Kuisma ym. 2013, 149).

Simulaatio-opetus antaa osallistujille arvokkaan oppimiskokemuksen (Dieckmann ym. 2011, 243). Simulaatio-opetus auttaa opiskelijoita kehittämään kriittistä ajattelua ja päätöksentekokykyä. Opiskelijat oppivat myös soveltamaan heillä jo olevaa osaamista sekä kehittämään uutta osaamista simulaatio-oppimisympäristössä. (Flöjt & Seppänen, 2012.) Simulaatio-oppimisessa ryhmätyöskentelyn ja kommunikaation harjoittelu mahdollistuu eri tavalla kuin perinteisessä luokkahuoneopetuksessa (Jokela ym. 2016). Viestinnän näkökulmasta simulaatio-oppiminen mahdollistaa eri tavoin oppiville opiskelijoille mahdollisuuden oppia hyödyntäen eri aistihavaintoja kuten kuulemista, näkemistä ja tekemistä. Simulaatio-oppiminen on tehokas ja turvallinen oppimismenetelmä, joka huomioi erilaiset oppijat. (Kuisma ym. 2013, 149.) Oppimistarpeiden arviointi etukäteen on todella tärkeää. Simulaatio-opetusohjelmaa tulee muokata aina koulutettavan yksikön tai ryhmän omiin tarpeisiin. Simulaatioissa ryhmille tarjoutuu loistava mahdollisuus reflektoida omaa toimintaansa aidon oloisissa olosuhteissa. (Rall 2013, 15.) Keskeisessä asemassa ovat opiskelijoiden omat kokemukset ja taidot, koska uutta tietoa arvioidaan ja testataan omien kokemusten kautta. Näitä pyritään jäsentelemään alan substanssiosaamiseen ja teorian tietoon. (Kuisma ym. 2013, 149.)

Vuorovaikutusopintoja koskevissa tutkimuksissa on todettu, että parhaisiin tuloksiin päästään opiskelijälähtöisessä koulutuksessa. Tällöin käytetään opetusmenetelmiä, jotka sisältävät kokemuksellista vuorovaikutustaitojen harjoittelua, ja joissa opiskelijat saavat rakentavaa palautetta ohjaajalta ja vertaisiltaan. Vaikuttavuutta voidaan parantaa yhdistämällä teoreettinen tieto vuorovaikutustaitojen konkreettiseen harjoitteluun. Luentoja ja kirjallisuutta tulisi käyttää muun opetuksen tukena. (Castrén & Ponzer 2013, 134.) Simulaatioissa vahvistuvia taitoja ovat muun muassa päätöksenteko-, kriittisen ajattelun ja teorian tiedon soveltamistaidot. Simulaatioharjoittelu vahvistaa lisäksi vastuunottokykyä sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. (Dillström & Ruotsalainen 2014, 3, 20.) Se tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden ammatillisen ja viestintäosaamisen kehittymiselle (Kuisma ym. 2013, 154).

4.1 Puheviestintä

Puheviestintä on yksi kommunikaation perusmuodoista. Sen avulla välitetään ja tulkitaan tietoja, tunteita, ideoita ja ajatuksia sekä ylläpidetään suhteita. Kielen avulla voidaan tie-

dottaa, suunnitella, ohjata, lohduttaa, tutkia ja neuvoa. Kielen avulla voidaan myös arvioida ja kehittää. Vuorovaikutustilanteessa siihen osallistuvat henkilöt tuottavat, jakavat ja tulkitsevat merkityksiä yhdessä. Kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutustilanteen taitoja nimitetään puheviestintätaidoiksi. Niihin kuuluvat esimerkiksi havainnoimisen ja kuuntelemisen taidot, viestinnän kohdentamisen ja sanoman rakentamisen taito, havainnollistamisen taito sekä erilaiset ryhmän toimintaan osallistumisen ja vaikuttamisen taidot. (Maasola & Toivakka 2011, 30-32.)

Ryhmätoiminnassa puheviestintä on vaativaa ja se edellyttää selkeää kommunikointia, vaihtoehtojen harkitsemista, oman näkökulman vertailua toisten esittämiin näkemyksiin ja oman ymmärryksen arviointia. Jokaisen tulee esittää omiin kokemuksiinsa pohjautuva oma näkemyksensä rakentavan kriittisesti. Keskusteluissa otetaan huomioon myös toisten esittämät ajatukset. Esitetyt väitteet ja vastaväitteet perustellaan hyvin. Erilaisia ehdotuksia pohditaan ja arvioidaan kriittisesti yhdessä ennen päätöksentekoa. Ryhmän vuorovaikutuksessa edellytetään selkeitä kysymyksiä ja oman ajattelun näkyväksi tekemistä. (Collin ym. 2013, 34-35.)

Sanallisen viestinnän avulla voidaan selkeästi ja yksiselitteisesti kertoa asioista. Sanallinen viestintä on yleensä tiedostettua ja sen avulla voidaan ilmaista omaa osaamista ja aktiivisuutta. Kysyminen, vastaaminen, tiedon hankinta ja sen jakaminen ovat keskeisiä sanallisen viestinnän tehtäviä työkeskeisessä vuorovaikutuksessa. (Kuisma ym. 2013, 153.) Keskustelutaitojen kehittäminen on avain parempaan kommunikaatioon niin työpaikoilla kuin kouluissa. Keskustelut ovat tärkeitä yhteistyön tekemisessä, sillä yhä useampi työ vaatii useamman henkilön ponnistusta, yhteistyötä ja toimintaa ryhmässä. (Koli 2017, 51-52.) Yhteinen keskustelu ja omien mielipiteiden esittäminen erityisesti jälkipuintikeskusteluissa auttaa opiskelijoita näkemään asioita uudella tavalla ja laajentamaan omaa näkökulmaa (Dillström & Ruotsalainen 2014, 22).

4.2 Havainnointi ja kuunteleminen

Havainnointi ja kuunteleminen ovat rinnakkaisia tapahtumaketjuja vuorovaikutustilanteessa. Havainnointi sisältää sanallisten ja sanattomien sanomien vastaanottamisen ja tulkinnan. Kuunteleminen puolestaan on sanallisten sanomien vastaanottamista ja tulkintaa. Havainnoinnin ja kuuntelemisen taidot ovat erittäin tärkeitä toisen ihmisen kohtaamisessa. Keskustelun eteneminen edellyttää toisten kuuntelemista ja vastavuoroisuutta. (Maasola & Toivakka 2011, 31.) Kuuntelemisen taito on erityisen tärkeää tulevaisuuden monikulttuurisessa maailmassa. Eri kulttuurista tulevan puhujan kuuntelussa on tärkeää ymmärtää, että tavat ilmaista itseään poikkeavat toisistaan. Hyvä kuuntelija ei tulkitse toisesta

kulttuurista tulevaa omista lähtökohdistaan käsin, vaan pyrkii viestin vastaanottamiseen avoimella mielellä. (Klemola & Talvio 2017, 55.) Havainnoinnin ja kuuntelemisen osoittaminen on haasteellista ja niiden onnistumiseen vaikuttavat muun muassa henkilökohtainen vireytyminen ja erilaiset tilannetekijät (Kuisma ym. 2013, 151).

Kuunteleminen on ihmisen keskeisin vuorovaikutuksen keino (Kuisma ym. 2013, 151). Kuunteleminen on keskeinen taito myös sosiaalisen tietoisuuden ja ihmissuhdetaitojen kehittämiseksi. Ymmärrys toisesta ihmisestä ja hänen kokemuksistaan lisääntyy häntä kuuntelemalla. Olennaista kuuntelijana on vakuuttaa puhuja siitä, että ollaan hänen asiansa äärellä ja hänen asiansa on tärkeä. Kuuntelun taitoon kuuluu kyky antaa puhujalle rauha kertoa asiansa niin kuin hän haluaa sen ilmaista ja antaa puhujan edetä sopivalla vauhdilla siinä järjestyksessä kuin hän haluaa. Kuuntelemista ilmentetään sanattomasti elein, ilmein ja asennoin. Kuuntelu näkyy muun muassa vaiti olemisena, silmiin katsomisena ja muun tekemisen lopettamisena. (Klemola & Talvio 2017, 107-109.) Kuuntelemista voidaan osoittaa myös esimerkiksi pään nyökkäyksillä, katseella sekä jatko- ja täydennyskysymysten avulla (Kuisma ym. 2013, 152).

Tehokas kuuntelija arvioi ja erittelee kuulemaansa. Tällöin kuuntelija ymmärtää ja tulkitsee viestiä sekä arvioi, tekee yhteenvetoja, vertailee, pohtii ja yhdistää kuulemaansa aiempiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa. Tähän kuuluu taito erottaa olennainen asia epäolennaisesta. (Maasola & Toivakka 2011, 31.) Kuunteluharjoituksissa kuuntelija oppii jättämään tilaa toiselle ja harjoittelemaan toisen kuuntelemista syvällisemmin (Koli 2017, 53). Havainnointi ja kuunteleminen ovat taitoja, joita on mahdollista kehittää harjoittelemalla (Kuisma ym. 2013, 152). Havainnoinnin ja kuuntelemisen keskeisiä taitoja ovat taito ymmärtää ja arvioida viestejä, sekä taito käyttää kuulemaansa viestintätilanteissa (Maasola & Toivakka 2011, 32).

4.3 Vuorovaikutustaidot ja sanaton viestintä

Vuorovaikutus on tapahtumaketju, joka muuttuu jatkuvasti. Se koostuu sanallisista ja sanattomista viesteistä. (Maasola & Toivakka 2011, 32.) Sanattomalla viestinnällä tarkoitetaan ei-kielellistä viestintää (Kuisma ym. 2013, 152). Vuorovaikutuksessa puhuja ja kuuntelija vaikuttavat toisiinsa tuottamalla ja tulkitsemalla kohtaamistilanteessa merkkejä samanaikaisesti. Tarkoituksenmukaista viestinnässä olisi, että sanallinen ja sanaton viestintä olisivat mahdollisimman vähän ristiriidassa keskenään. Vuorovaikutustaitoja voidaan tietoisesti harjoitella ja havainnoida. (Maasola & Toivakka 2011, 32, 39.) Vuorovaikutustaitoja tarvitaan kaikilla aloilla, koska työtä tehdään lähes aina yhdessä toisten kanssa. Tämän vuoksi vuorovaikutustaitojen opiskelua pitäisi järjestää kaikille alasta riippumatta.

Vuorovaikutustaitojen opiskelu auttaa tunnistamaan erilaiset vuorovaikutustilanteet ja toimimaan niissä itseä ja toisia arvostavalla tavalla. (Klemola & Talvio 2017, 10-13.) Vuorovaikutustaitoja tullaan arvostamaan ja tarvitsemaan erityisesti tulevaisuuden työelämässä. Työskentely tapahtuu erilaisten ja erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Erilaisuus tuo haasteita kohtaamistilanteille ja luo tarvetta tunne- ja vuorovaikutustaitojen käytölle. (Klemola & Talvio 2017, 161.)

Kasvokkain tapahtuva vuorovaikutus on aina ollut oppimisen keskeinen elementti. Kasvatusopillinen vuorovaikutus sisältää opetuksen suunnittelun, opetuksessa tapahtuvan toiminnan ja oppimisen arvioinnin. Opiskelijoita tulisi kannustaa kysymään ja keskustelemaan. Vuorovaikutteisen opetuksen keskeisenä tavoitteena on yhdessä oppiminen. Se tapahtuu ryhmissä, joissa keskustellaan. Tällöin opitaan itsenäistä ajattelua, erilaisten näkökulmien yhdistämistä, opittavan asian hahmottamista ja uuden ymmärryksen tuottamista. Oppimiseen liittyy olennaisesti myös reflektointi eli pohdinta. (Maasola & Toivakka 2011, 38.) Vuorovaikutusosaamisen ydin on reflektiivisyyden kehittyminen. Tällöin on opeltava analysoimaan vuorovaikutusta ja omaa toimintaa. Simulaatioilla voidaan lisätä opiskelijoiden tietoa vuorovaikutukseen vaikuttavista ilmiöistä ja mahdollistaa kokemusten vaihtaminen. (Hyvärinen ym. 2013, 16.) Kaikessa yhteistoiminnassa haasteena on se, miten voi puuttua vuorovaikutuskäyttäytymiseen ja miten antaa rehellistä palautetta osallistujille. Vuorovaikutustilanteita kannattaa harjoitella ja havainnoida kokemuksellisesti niin, että sekä vuorovaikutus että sen tarkkailu ovat tavoitteena. (Koli 2017, 52.)

Sosiaalisella vuorovaikutuksella on merkitystä oppimiselle. Ryhmässä oppiminen ja sosiaalinen vuorovaikutus oppimistilanteissa parantavat yksilöiden oppimismotivaatiota. Lisäksi ryhmäprosessilla on tärkeä merkitys yksilöille sitä kautta, että yhteisöllisyyden ja yhteisöön kuulumisen kokemus on ihmisen tunne-elämän, persoonallisuuden ja identiteetin kannalta tärkeää. (Collin ym. 2013, 33.) Vuorovaikutus- ja yhteistoimintataitoja opitaan simulaatioissa olemalla eri rooleissa ja tarkkailemalla toisten toimintaa sekä toisilta opiskelijoilta saadun palautteen kautta (Dillström & Ruotsalainen 2014, 23).

Sanaton eli nonverbaalinen viestintä pitää sisällään muun muassa ilmeet, eleet, kehon asennot ja äänen piirteet (Maasola & Toivakka 2011, 32). Sanattoman viestinnän merkkijärjestelmiä ovat lisäksi katse, liikkeet, tilankäyttö, fyysinen olemus, kosketus, pukeutuminen ja välimatka (Kuisma ym. 2013, 152). Sanaton viestintä antaa vihjeitä siitä, kuinka tulkita sanallista viestiä. Se myös täydentää sanallista viestintää tai voi joskus korvata sen kokonaan. Sanaton viestintä on usein monimerkityksellistä ja joskus ristiriitaista, jolloin se saatetaan tulkita eri tavalla kuin puhuja on sen tarkoittanut. (Maasola & Toivakka 2011, 32.) Kuuntelija voi tarkistaa kuullun asian palauttamalla puhujalle tämän viestin sellaisena

kuin on sen ymmärtänyt. Tämä on aktiivista kuuntelua, ja silloin kuunnellaan sanallista ja sanatonta viestintää. (Klemola & Talvio 2017, 110.)

Sanaton viestintä on usein tiedostamatonta, jolloin ei voi olla täysin varma, minkälaisen vaikutelman itsestään ja toiminnastaan luo. Sanattoman viestinnän avulla tuodaan esiin persoonallisuutta, ja se on osin synnynnäistä ja osin opittua ja kulttuurisidonnaista. Sanattoman viestinnän merkityksellisyys vuorovaikutuksessa on tärkeää tiedostaa, koska sen avulla voidaan täydentää, korostaa, toistaa, korvata ja mitätöidä sanallista eli verbaalista viestintää. (Kuisma ym. 2013, 152-153.) Sosiaalipsykologien mukaan 40-60 % sanoman sisällöstä katoaa lähettäjän ja vastaanottajan välisessä kommunikaatiossa. Lähes 90 % tulkinnasta perustuu ei-sanalliseen viestintään. Sanallisen ja sanattoman kommunikaation tulee olla yhdenmukaista ja täydentää toisiaan, jotta sanomasta tulisi uskottava. (Castrén & Ponzer 2013, 135.)

4.4 Palaute, itsearviointi ja vertaisarviointi

Arviointi perustuu ensisijaisesti opetukselle asetettuihin oppimistavoitteisiin. Arvioinnin tehtävänä on varmistaa, että oman oppimisen reflektointi on mahdollista ja että oppimista koskeva palaute on tarkoituksenmukaista. (Tarnanen 2016.) Oppimisen arviointia on kehitettävä ja toteutettava uudenaikaisissa yhteisöllistä oppimista korostavissa oppimisympäristöissä. Monipuoliset arviointi- ja palautemuodot tukevat oppimista. (Klemola, Lauritsalo, Mäkinen, Tynjälä & Virtanen 2020, 123.) Erilaiset oppimisympäristöt, yhteistoiminnallisuus ja esimerkiksi ongelmaratkaisutaitojen kehittäminen haastavat perinteiset arviointitavat. Osoitetun osaamisen lisäksi tarvitaan oppimisprosessien arviointia ja ohjaamista sekä monipuolisten arviointitapojen käyttöä. Näihin kuuluvat muun muassa itse- ja vertaisarviointi. (Tarnanen 2016.) Elinikäistä oppimista voidaan tukea arviointikäytännöillä, jotka harjaantuttavat arvioimaan omaa osaamista. Itse- ja vertaisarvioinnit ovat olennaisia osia arvioinnin kokonaisuudessa. Näiden lisääminen osaksi arviointikäytäntöjä on tärkeää opiskelijan osaamisen sekä erilaisten työelämävalmiuksien ja elinikäisen oppimisen tukemiseksi. (Hailikari, Postareff & Virtanen, 2015, 3.)

Erityisesti simulaatioharjoitusten jälkipuintikeskusteluissa itsearviointi on tärkeää, sillä osallistujien näkemykset ja kokemukset sekä niiden reflektointi ohjaavat oppimista. Myös vertaisarvioinnilla on jälkipuinnissa suuri merkitys. (Collin ym. 2013, 45.) Vertaisarviointi suuntaa opiskelijan huomiota omasta tekemisestä toisten tekemiseen ja kehittymiseen, sekä tätä kautta tapahtuvaan oppimiseen (Klemola ym. 2020, 136). Vertaisarviointi on

hyvä keino sisällyttää opintojaksoihin työelämätaitojen harjoittelua, kuten palautteen antamista ja vastaanottamista. Vertaisarviointi auttaa opiskelijaa pohtimaan omia taitojaan, tietojaan ja asiantuntijuuttaan. (Hailikari ym. 2015, 6.)

Opiskelijan itsearviointia voidaan käyttää vahvistamaan hänen näkemystään omista heikkouksistaan ja vahvuuksistaan. Itsearviointia voidaan tehdä esimerkiksi lomakkeiden avulla simulaation jälkipuintiosiossa ennen ohjaajan palautetta. (Collin ym. 2013, 47.) Itsearviointi tukee erityisesti opiskelijan henkilökohtaista kasvua (Klemola ym. 2020, 136). Itsearvioinnin onnistumisen edellytyksenä on kuitenkin se, että opiskelija pystyy tarkasti ja realistisesti arvioimaan oman työnsä laatua (Brown & Harris 2014, 23). Opiskelijoiden itsearvioinnilla on positiivinen vaikutus akateemiseen suoritukseen, vaikka se ei ole välttämättä vahva arviointimetodi luotettavuuden kannalta. Itsearvioinnilla on kuitenkin tärkeä tehtävä oppimisen ja itsesäätelyn kannalta. (Brown & Harris 2014, 27.)

Polven (2015, 39) mukaan opiskelijat kokevat palautteen saannin tärkeänä ja hyödyllisenä. Se on tärkeää opiskelijoiden kehittymisen ja oppimisen kannalta, sillä ilman palautetta on vaikea korjata virheitä ja kehittyä. Palaute edistää oppimista silloin, kun se on aiheellista ja liittyy olennaisesti opiskeltavaan asiaan. Palautteen tulisi olla hyvin perusteltua ja eriteltyä, jotta se edistää oppimista. (Polvi 2015, 39, 42.) Palautteen annossa puolestaan opiskelijoita on rohkaistava kertomaan havaitsemansa kehittämisen paikat ja kohteet. On tärkeää ohjata opiskelijoita taitoon ja tapaan antaa palautetta rakentavasti ja toista loukkaamatta. Tärkeää on myös oppia vastaanottamaan rakentavaa palautetta ja ymmärtämään, että se vie omaa oppimista ja kehittymistä eteenpäin. (Klemola ym. 2020, 136.)

Monipuoliset ja vuorovaikutukseen perustuvat sekä opiskelijan aktiivisuutta korostavat arviointi- ja palautekäytännöt tukevat oppimista ja kehittymistä tehokkaasti. Oppimiselle on tärkeää sen aikana saatava arviointi ja palaute. (Klemola ym. 2020, 127, 135.) Arviointivastuun jakaminen rohkaisee ja vastuuttaa opiskelijoita sekä lisää osallisuutta omaan oppimiseen. Parhaimmillaan erilaiset arviointitavat ohjaavat refleктоimaan toimintaa ryhmässä ja omaa panosta ryhmäprosessin onnistumisessa. Erilaisten arviointitapojen hyödyntäminen tarjoaa valmiuksia työelämään ja elinikäiseen oppimiseen. (Tarnanen 2016.)

4.5 Opitun siirtäminen käytännön työhön

Opitun siirtämistä käytäntöön on tutkittu empiirisillä ja teoreettisilla tutkimusmenetelmillä jo yli 100 vuotta (Barnett & Ceci 2002, 613). Opitun siirtäminen käytäntöön tarkoittaa taitojen ja tietojen siirtämistä yhdestä tapahtumapaikasta toiseen (Dewitz & Graves 2014, 153).

Jotta opittu voidaan siirtää käytäntöön, vähimmäisvaatimuksena on se, että opitun asian luonne on sellainen, että se on siirrettävissä käytäntöön. On myös tärkeää, että opittu asia ja konteksti, jossa sitä tullaan käyttämään, ovat riittävän lähellä toisiaan. (Barnett & Ceci 2002, 614.) Käytäntöön siirrettäviä opittuja taitoja voivat olla muun muassa taidot, strategiat, tiedot ja asenteet tai kyvyt (Dewitz & Graves 2014, 151). Opittu taito voi olla myös jokin esitysmuoto tai yleistettävämpi ongelmanratkaisun peruseräite, joka voidaan käsitellä syvemmäksi, strukturoiduksi tai syyperäiseksi ymmärtämiseksi (Barnett & Ceci 2002, 621). Simulaatioissa teoriassa opetetut asiat tuodaan käytännön tilanteisiin, jolloin hyvin toteutettuna tapahtumasta jää vahva ja pitkäkestoinen muistijälki. Tämä vahvistaa teoriaosaamista ja parantaa suorittamista vastaavassa todellisessa tilanteessa, sillä tällöin todellisessa tilanteessa simulaation suorittanut ei koe olevansa tilanteessa ensimmäistä kertaa. Laitteen hallintaa opettavassa simulaatio-opetuksessa puolestaan opittu jää lihasmuistiin. (Åker 12.5.2020.) Opittujen taitojen siirtäminen käytäntöön voi johtaa merkittävään suorituksen parantumiseen (Baldwin, Blume, Ford & Huang 2010, 1066).

Opitut kommunikaatiotaidot eivät kuitenkaan aina siirry automaattisesti opetustilanteesta käytännön työhön, vaikka opiskelija olisi motivoitunut muutamaaan työtapojaan ja koulutus olisi toteutettu tehokkaasti (Castrén & Ponzer 2013, 137). Mikäli opitut tiedot ja taidot koetaan simulaatioharjoittelussa merkityksellisiksi, on niiden todennäköisempää siirtyä myös todellisiin tilanteisiin (Kuisma ym. 2013, 149). Opitut taidot eivät kuitenkaan säily ilman jatkokoulutusta ja kertaavia harjoituksia. Opitun siirtäminen käytännön työhön helpottuu, jos opiskelijalla on mielikuva, että seuraukset uudesta tavasta toimia ovat positiivisia. (Castrén & Ponzer 2013, 137.) Opiskelijoiden oma aktiivisuus, motivoituneisuus ja uskalus sekä toimintaympäristön ja ohjaajien tuki edesauttavat opitun käyttöönottoa myöhemmin (Kuisma ym. 2013, 149). Lisäksi opiskelijoiden kokemus luottamus omaan osaamiseen mahdollistaa opittujen taitojen siirtymisen käytäntöön (Dillström & Ruotsalainen 2014, 26).

Kivisen (2008, 65) tutkielman mukaan suurin osa sairaanhoitajaopiskelijoista kokee, että simulaatioharjoituksissa opitut taidot ovat käyttökelpoisia ja siirrettävissä oikeisiin tilanteisiin. Opiskelijat kokevat, että opittuja taitoja voi hyödyntää suoraan, tai taitoja voi soveltaa aidoissa tilanteissa. Opiskelijat olivat sitä mieltä, että simulaatioharjoittelussa saatuja toimintamalleja on mahdollisuus käyttää myöhemmin työharjoittelussa ja työelämässä. Opiskelijat myös kokevat simulaatioharjoittelun mieleenpainuvampana kuin perinteisen oppimisen ja näin ollen opitut asiat ovat helpommin käyttöön otettavissa (Kivinen 2008, 85). Useat opiskelijat kokevat oppivansa tekemällä, jolloin asioita on helpompi muistaa ja oivaltaa, kun niitä on tehnyt itse (Dillström & Ruotsalainen 2014, 26).

Opetusta voidaan räätälöidä sellaiseksi, että se tukee opitun siirtämistä käytäntöön. Tähän vaikuttavat muun muassa harjoitusten vaihtelevuus, palaute ja ohjeet, sekä opiskelijan puolelta ikä, älykkyys ja aiemmat tiedot. (Barnett & Ceci 2002, 612.) Opitun siirtämiseen käytäntöön vaikuttavat myös kognitiiviset kyvyt, tunnollisuus, motivaatio, opetuksen tulos sekä työskentely-ympäristö. Näillä tekijöillä on vaikutusta erityisesti silloin, kun opittava taito on esimerkiksi johtajuuden kehittyminen, verrattuna esimerkiksi tietokoneohjelmiston opetteluun. (Baldwin ym. 2010, 1065, 1089.) Ensiksi mainituilla taidoilla yksilöt pystyvät itse vaikuttamaan paremmin siihen, mitä ja minkälaisia opittuja taitoja käytäntöön viedään (Baldwin ym. 2010, 1065, 1093). Opitun siirtämisessä käytäntöön voidaan kiinnittää huomiota siihen, kuinka jonkin taidon suorittaminen nopeutuu, suoritus on virheettömämpi ja laadukkaampi, tai siihen mitä tehdään tai jätetään tekemättä (Barnett & Ceci 2002, 622). Opiskelijat voivat pohtia, kuinka oppimistehtävässä käsitelty asia olisi siirrettävissä käytännön työhön. Tämä auttaa opitun asian siirtämistä jokapäiväiseen elämään. Tehtävän avulla opitut asiat saavat laajempaa merkitystä ja ymmärrystä niiden hyödyllisyydestä ja käyttökelpoisuudesta. (Koli 2017, 55.)

5 Restonomiopintojen simulaatioharjoitusten esittely

Ennen ensimmäistä simulaatiota opiskelijoille kerrotaan simulaatio-oppimistapahtuman rakenteesta ja oppimisympäristöön liittyvistä tekijöistä (Flöjt & Seppänen, 2012). Opiskelijoille avataan simulaatio-opetuksen menetelmää itsessään ja sen rajoituksia (Huotari & Kalalahti 2017, 52). Ennen simulaatiota opiskelijoiden kanssa tulisi käydä läpi myös simulaation pohjalta asetetut oppimistavoitteet (Flöjt & Seppänen, 2012). Ohjaaja jakaa opiskelijat sopiviin ryhmiin ja esittelee koulutuksen välineet, laitteet, pelisäännöt ja toimintatavat (Collin ym. 2013, 45). Simulaatio-oppimisessä keskeisiin pelisääntöihin kuuluu se, että harjoituksesta ei puhuta muille eikä toisten opiskelijoiden mahdollisia virheitä käsitellä opetustilanteen jälkeen (Hallikainen & Väisänen 2007, 438).

Seuraavaksi esitellään opinnäytetyön produktina luodut kuusi simulaatioharjoitusta Haaga-Helia ammattikorkeakoulun restonomien opetukseen. Kaikki opiskelijat tekevät simulaatioon liittyvän ennakkotehtävän, sillä roolit jaetaan vasta juuri ennen simulaatiotilannetta. Simulaatioharjoitukset 1 ja 2 käsittelevät myyntitilanteita. Ne on suunniteltu Markkinoinnin ja myynnin perusteet -opintojaksolle. Simulaatioharjoitukset 3 ja 4 keskittyvät esimiestyöhön, myyntiin ja markkinointiin. Ne on suunniteltu Myynnin esimiestyö ja johtaminen hotelli-, ravintola- ja matkailualalla -opintojaksoa varten. Simulaatioharjoitukset 5 ja 6 puolestaan käsittelevät neuvottelutilanteita ja ne on suunniteltu Yrittäjyys ja matkailuliiketoiminnan aloittaminen -opintojaksoa varten. Kaikki simulaatioharjoitukset ovat sovellettavissa myös muille saman tyyppisille opintojaksoille. Suunnitellut simulaatioharjoitukset sisältävät ennakkotiedot harjoituksesta, simulaatioharjoituksen oppimistavoitteet, ohjeistuksen opiskelijoiden tekemään ennakkotehtävään, ohjeistukset simulaation suorittajille ja tarkkailijoille, sekä yleiset tiedot jälkipuinnista eli debriefingistä.

Simulaatioharjoituksessa simulaatio-ohjaaja valvoo simulaation etenemistä ja ajankäyttöä. Simulaatioharjoittelun yleisten asioiden läpikäyntiin on varattu aikaa 10-15 minuuttia. Yhden simulaatioharjoituksen alustukseen, roolien jakoon sekä roolien ja tarkkailijoiden ohjeistuksiin on varattu aikaa 15 minuuttia. Yhden simulaatioharjoituksen kesto on enintään 15-20 minuuttia. Opiskelijat voivat päättää harjoituksen itse, jos he pääsevät harjoituksessa selkeään lopputulokseen, mutta simulaatio-ohjaajan tulee tarvittaessa päättää harjoitus, mikäli käytettävissä oleva aika ylittyy. Jälkipuintikeskustelulle on varattu 30 minuuttia aikaa yhtä simulaatioharjoitusta varten.

5.1 Simulaatioharjoitus 1

Ensimmäisessä simulaatioharjoituksessa on kyseessä business to business -myyntitalanne, jossa hotellin myyntipalvelu myy sopimusta isolle hissiyhtiölle, jolla on toimintaa ympäri maailmaa. Tavoitteena on saada yritys käyttämään kyseistä hotellia työmatkamajoituksiin.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia sisäistämään aiemmin opetellut myyntitapahtuman vaiheet. Lisäksi simulaatioharjoituksessa on tarkoitus oppia kommunikaatiota ja viestintää myyntitilanteessa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Valitse itsellesi mielenkiintoinen kohdehotelli ja tutustu siihen. Simulaatioharjoituksessa saatat toimia hotellin myyntipalvelun edustajana ja tällöin myyt hotellin edustajana sopimusta isolle hissiyhtiölle. Suunnittele, miten lähtisit myymään hotellia B2B-myyntissä. Mitä valttikortteja hotellilla on? Mitä asioita nostat myyntitilanteessa esiin? Ota suunnittelussa huomioon myyntitapahtuman eri vaiheet.

Ohjeistus ”Hotellin myyntipalvelun edustajalle”:

Edustat hotellin myyntipalvelua ja tavoitteesi on myydä sopimus isolle hissiyhtiölle. Tarkoituksena on saada kyseinen yritys käyttämään edustamaasi hotellia työmatkamajoituksiin, joita yritykselle kertyy vuositasolla reilusti. Lisäksi neuvottelet sopimusta yrityksen isompien kokousten kokousjärjestelyistä. Sinulla on mahdollisuus tarjota yritykselle myös edullista pikkujoulupakettia, mutta käytä tämä tarjous vain harkiten ja ”häätätilanteessa”. Kiinnitä myyntitilanteessa huomiota erityisesti myyntitapahtuman eri vaiheisiin sekä selkeään kommunikaatioon.

Ohjeistus ”Ison hissiyhtiön edustajalle”:

Edustat isoa hissiyhtiötä, jolla on toimintaa ympäri maailmaa. Eräästä hotellista on otettu sinuun yhteyttä, sillä hotellin edustaja olisi kiinnostunut yhteistyöstä yrityksenne kanssa ja heillä on tiedossa yrityksellenne hyvä tarjous. Olet sopinut tapaamisen hotellin myyntipalvelun edustajan kanssa.

Saat korvanappiin simulaatioharjoituksen aikana tarkempia ohjeita, joiden mukaan sinun on toimittava, mutta lähtökohtaisesti asenteesi on

- A) Innostunut. Tehtäväsi on kiinnostua ja innostua tehdystä tarjouksesta. Älä epäröi kysyä tarkentavia kysymyksiä ja näyttää innostuneisuutta tulevasta yhteistyöstä.
- B) Vastusteleva. Olet todella skeptinen hotellin edustajan esittämän tarjouksen suhteen. Hinta on liian korkea ja olet ehkä saanut kilpailijalta paremman tarjouksen.
- C) Salaperäinen. Tehtäväsi on pääasiassa ainoastaan kuunnella hotellin edustajan pitämää presentaatiota. Voit kysellä tarkentavia kysymyksiä hotellin edustajalta, mutta älä näytä edustajalle, oletko lähdössä mukaan yhteistyöhön vai et.

Edellä mainituista vaihtoehtoista valitaan yksi simulaatiota varten.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatiotilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatioharjoitukseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatioharjoituksen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Myyntitapahtuman vaiheet. Saako hotellin myyntipalvelun edustaja pidettyä presentaationsa ohjeistetun myyntitapahtuman vaiheiden mukaisesti? Jäikö joku vaihe käymättä, mikä tähän oli mahdollisesti syynä?
- B) Kommunikaatio ja viestintä simulaatioharjoituksessa. Yksi opiskelija tarkkailee hotellin myyntipalvelun edustajaa ja toinen opiskelija tarkkailee ison hissiyrityksen edustajaa. Kuinka kommunikaatio B2B myyntitilanteessa toimi? Mikä oli hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?
- C) Tavoitteisiin pääseminen. Kuinka hyvin hotellin myyntipalvelun edustaja pääsi tavoitteeseensa? Mikä häntä auttoi tavoitteen saavuttamisessa tai mikä asia esti tavoitteen toteutumisen?
- D) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee hotellin myyntipalvelun edustajaa ja toinen opiskelija tarkkailee ison hissiyhtiön edustajaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen. Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat vielä reflektoida sitä, mitä he oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

5.2 Simulaatioharjoitus 2

Toisessa simulaatioharjoituksessa on kyseessä business to business -myyntitilanne, jossa vihannestukkuri myy sopimusta isolle pikaruokaravintolaketjulle. Tavoitteena on saada neuvoteltua sopimus, jossa pikaruokaravintolaketju sitoutuu tilaamaan raaka-aineensa kyseiseltä vihannestukulta hyvään hintaan.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia sisäistämään aiemmin opetellut myyntitapahtuman vaiheet. Lisäksi simulaatioharjoituksessa on tarkoitus oppia kommunikaatiota ja viestintää myyntitilanteessa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Valmistaudu simulaatioharjoitusta varten varautumalla B2B-myyntitilanteeseen ravintola-alan ympäristössä. Simulaatioharjoituksessa saatat toimia vihannestukun myyntipalvelun edustajana, jonka tavoitteena on saada neuvoteltua sopimus ison pikaruokaravintolaketjun kanssa. Mitä valttikortteja käytät myyntitilanteessa? Mitä asioita nostat myyntitilanteessa esiin? Ota suunnittelussa huomioon myyntitapahtuman eri vaiheet.

Ohjeistus ”Vihannestukun myyntipalvelun edustajalle”:

Edustat vihannestukkua ja tavoitteesi on myydä sopimus isolle pikaruokaravintolaketjulle. Tarkoituksena on neuvotella sopimus, jossa pikaruokaravintolaketju sitoutuu tilaamaan raaka-aineensa kyseiseltä vihannestukulta hyvään hintaan. Lisäksi voit tarjota edullista sopimusta vihannesten kuljetuksesta, mutta käytä tämä tarjous harkiten.

Kiinnitä myyntitilanteessa huomiota erityisesti myyntitapahtuman eri vaiheisiin sekä selkeään kommunikaatioon.

Ohjeistus ”Pikaruokaravintolaketjun edustajalle”:

Edustat isoa pikaruokaravintolaketjua. Vihannestukusta on otettu sinuun yhteyttä, sillä he haluaisivat tarjota sopimusta raaka-aineiden hankinnasta. Vihannestukulla on ravintolaketjullenne hyvä tarjous, joten olet sopinut tapaamisen vihannestukun edustajan kanssa.

Saat korvanappiin simulaatioharjoituksen aikana tarkempia ohjeita, joiden mukaan sinun on toimittava, mutta lähtökohtaisesti asenteesi on

- A) Innostunut. Tehtäväsi on kiinnostua ja innostua tehdystä tarjouksesta. Älä epäröi kysyä tarkentavia kysymyksiä ja näyttää innostuneisuutta tulevasta yhteistyöstä.
- B) Vastusteleva. Olet todella skeptinen vihannestukun edustajan esittämän tarjouksen suhteen. Hinta on liian korkea ja olet tyytyväinen nykyiseen tukkusopimukseen.
- C) Salaperäinen. Tehtäväsi on pääasiassa ainoastaan kuunnella vihannestukun edustajan pitämää presentaatiota. Voit kysellä tarkentavia kysymyksiä vihannestukun edustajalta, mutta älä näytä edustajalle, oletko lähdössä mukaan yhteistyöhön vai et.

Edellä mainituista vaihtoehtoista valitaan yksi simulaatiota varten.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatitilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatioharjoitukseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatioharjoituksen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Myyntitapahtuman vaiheet. Saako vihannestukun myyntipalvelun edustaja pidettyä presentaationsa ohjeistetun myyntitapahtuman vaiheiden mukaisesti? Jäikö joku vaihe käymättä, mikä tähän oli mahdollisesti syynä?
- B) Kommunikaatio ja viestintä simulaatioharjoituksessa. Yksi opiskelija tarkkailee vihannestukun myyntipalvelun edustajaa ja toinen opiskelija tarkkailee pikaruokaravintolaketjun edustajaa. Kuinka kommunikaatio B2B

myyntitilanteessa toimi? Mikä oli hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?

- C) Tavoitteisiin pääseminen. Kuinka hyvin vihannestukun myyntipalvelun edustaja pääsi tavoitteeseensa? Mikä häntä auttoi tavoitteen saavuttamisessa tai mikä asia esti tavoitteen toteutumisen?
- D) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee vihannestukun myyntipalvelun edustajaa ja toinen opiskelija tarkkailee pika-ruokaravintolaketjun edustajaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen. Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat vielä reflektoida sitä, mitä he oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

5.3 Simulaatioharjoitus 3

Kolmannessa simulaatioharjoituksessa on kyseessä rekryointitilanne, jossa hotellin HR-päällikkö haastattelee restonomiopiskelijaa hotellin vastaanoton vuoropäällikön työtehtävään. Tavoitteena on selvittää, olisiko restonomiopiskelija sopiva henkilö kyseiseen työtehtävään.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia hahmottamaan, minkälaisia asioita rekryointitilanteessa halutaan saada haastateltavalta selville. Tavoitteena on myös oppia hahmotta-

maan työhaastattelun eteneminen ja eteenpäin vieminen haastattelijan näkökulmasta. Lisäksi simulaatioharjoituksessa on tarkoitus oppia kommunikaatiota ja viestintää rekrytointitilanteessa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Valitse itsellesi mielenkiintoinen kohdehotelli ja tutustu sen erityispiirteisiin. Simulaatiossa saatat toimia hotellin HR-päällikkönä rekrytointitilaisuudessa. Suunnittele, mitä asioita haluat saada selville työhaastatteluun tulevalta henkilöltä ja suunnittele työhaastattelun etenemisen tueksi toimiva runko. Ota suunnittelussa huomioon työhaastattelun eri vaiheet. Simulaatiossa saat käyttää apunasi muistiinpanoja.

Ohjeistus ”Hotellin HR-päällikölle”:

Työskentelet hotellin HR-päällikkönä ja haastattelet potentiaalista työnhakijaa hotellin vastaanoton vuoropäällikön työtehtävään. Haastateltava on restonomiopiskelija.

Tarkoituksena on selvittää, olisiko restonomiopiskelija sopiva henkilö kyseiseen työtehtävään. Käytä apunasi ennakkotehtävässä tuottamaasi materiaalia. Mitä asioita haluat saada selville työhaastatteluun tulevalta henkilöltä?

Kiinnitä rekrytointitilanteessa huomiota haastattelun loogiseen etenemiseen sekä selkeään kommunikaatioon.

Ohjeistus ”Työhaastatteluun tulevalle restonomiopiskelijalle”:

Olet restonomiopiskelija, joka on hakenut hotellista vastaanoton vuoropäällikön paikkaa. Olet menossa työhaastatteluun, jossa sinua haastattelee hotellin HR-päällikkö. Sinulla ei ole aikaisempaa työkokemusta vuoropäällikön työtehtävistä, mutta olet ollut toisen hotellin vastaanotossa töissä kaksi vuotta.

Saat korvanappiin simulaatioharjoituksen aikana tarkempia ohjeita, joiden mukaan sinun on toimittava, mutta lähtökohtaisesti asenteesi on

- A) Korostetun itsevarma. Olet luonnollisesti paras hakija tähän työtehtävään. Esimiestaitosi ovat kokemuksen puutteesta huolimatta huipputasoa. Älä epäröi kysyä tarkentavia kysymyksiä ja näyttää innostuneisuuttasi.
- B) Hieman epävarma. Tuo haastattelussa selkeästi esille kokemuksen puute, mutta muista korostaa, että olet kuitenkin innokas oppimaan. Roolisi on olla hieman ujo, joten älä ota liian aktiivista roolia työhaastattelussa.

Edellä mainituista vaihtoehtoista valitaan toinen simulaatiota varten.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatiotilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatioharjoitukseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatioharjoituksen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Työhaastattelun kysymykset. Esittikö rekrytoija oleellisia kysymyksiä haastateltavalta? Mitä kysymyksiä nostaisit oleellisimpina esille? Mitä olisit mahdollisesti itse kysynyt lisää?
- B) Työhaastattelun eteneminen. Oliko työhaastattelun runko suunniteltu hyvin? Etenikö työhaastattelu loogisesti eteenpäin? Olisitko itse tehnyt jotain toisin?
- C) Kommunikaatio ja viestintä simulaatioharjoituksessa. Yksi opiskelija tarkkailee rekrytoijaa ja toinen opiskelija tarkkailee työhaastattelussa olevaa restonomiopiskelijaa. Kuinka kommunikaatio työhaastattelutilanteessa toimi? Kuuntelivatko osapuolet toisiaan? Mikä oli hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?
- D) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee hotellin HR-päällikköä ja toinen opiskelija tarkkailee työhaastattelussa olevaa restonomiopiskelijaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen. Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat reflektoida sitä, mitä he oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

5.4 Simulaatioharjoitus 4

Neljännessä simulaatioharjoituksessa on kyseessä yhteistyöpalaveri matkatoimiston esimiehen ja markkinointivastaavan välillä. Matkatoimiston myynti ei vedä ja esimiehen ajatuksena on, että markkinointi voisi tukea myyntiä enemmän. Esimies haluaa suunnitella markkinointivastaavan kanssa, miten asian kanssa edetään. Tavoitteena on tehdä suunnitelma, kuinka markkinointi tehostaa yrityksessä myyntiä.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia suunnittelemaan yhteistyötä eri osastojen, markkinoinnin ja myynnin, kesken. Simulaatioharjoituksessa tavoitteena on myös oppia kommunikaatiota ja viestintää yhteistyöpalaverissa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Saatat toimia simulaatioharjoituksessa matkatoimiston esimiehenä tai markkinointivastavana. Valmistaudu markkinointivastaavan roolia varten suunnitteleamalla, kuinka markkinoinnin keinoin on mahdollista tehostaa myyntiä matkatoimistossa. Simulaatioissa saat käyttää apunasi muistiinpanoja.

Ohjeistus ”Matkatoimiston esimiehelle”:

Toimit matkatoimiston esimiehenä. Matkatoimiston myynti ei vedä ja ajatuksenas on, että markkinointi voisi tukea myyntiä enemmän. Olet kutsunut matkatoimiston markkinointivastaavan palaveriin, jossa tarkoituksena on suunnitella, kuinka markkinointi voisi tehostaa yrityksessä myyntiä. Tavoitteena on tehdä suunnitelma markkinoinnin toimenpiteistä myynnin tukemiseksi seuraavan puolen vuoden ajalle.

Kiinnitä yhteistyöpalaverissa huomiota selkeään kommunikaatioon sekä palaverin loogiseen ja tavoitteelliseen etenemiseen.

Ohjeistus ”Matkatoimiston markkinointivastaavalle”:

Toimit matkatoimistossa markkinointivastavana. Matkatoimiston esimies on kutsunut sinut yhteistyöpalaveriin. Tiedät, että matkatoimiston myynti ei vedä ja esimies on ilmoittanut sinulle haluavansa keskustella siitä, kuinka markkinointiosasto voisi tässä tilanteessa auttaa myyntiä. Olet valmistellut alustavan suunnitelman tehtävistä toimenpiteistä, mutta haluat kuulla myös esimiehen näkemyksen asiaan ja kehittää suunnitelmaa yhteistyössä hänen kanssaan. Käytä apunasi ennakkotehtävässä tuottamaasi materiaalia.

Kiinnitä yhteistyöpalaverissa huomiota selkeään kommunikaatioon sekä palaverin loogiseen ja tavoitteelliseen etenemiseen.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatiotilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatioharjoitukseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatioharjoituksen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Yhteistyöpalaveriin valmistautuminen. Oliko markkinointivastaava valmistautunut huolellisesti yhteistyöpalaveriin? Osasiko hän tarjota esimiehelle hyviä ratkaisuehdotuksia siihen, kuinka markkinointi voisi tukea myyntiä? Mitkä olivat mielestäsi parhaita ideoita myynnin tukemiseen?
- B) Yhteistyöpalaverin eteneminen. Etenikö yhteistyöpalaveri loogisesti eteenpäin? Etenikö palaveri tarkoituksenmukaisesti kohti tavoitetta? Mitkä asiat edistivät palaverin sujumista, tai mitkä asiat olivat mahdollisesti sen esteenä?
- C) Kommunikaatio ja viestintä simulaatioharjoituksessa. Yksi opiskelija tarkkailee matkatoimiston esimiestä ja toinen opiskelija tarkkailee markkinointivastaavaa. Kuinka kommunikaatio yhteistyöpalaverissa toimi? Kuuntelivatko osapuolet toisiaan? Mikä oli hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?
- D) Tavoitteisiin pääseminen. Päästiinkö yhteistyöpalaverissa palaverin tavoitteeseen? Saatiinko simulaatioharjoituksessa tehtyä suunnitelma, kuinka matkatoimiston markkinointiosasto tukee myyntiä seuraavan puolen vuoden aikana? Mitkä asiat edistivät tavoitteen saavuttamista? Mitkä asiat olivat mahdollisesti tavoitteeseen pääsyn esteenä?
- E) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee matkatoimiston esimiestä ja toinen opiskelija tarkkailee markkinointivastaavaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen. Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat reflektoida sitä, mitä he oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

5.5 Simulaatioharjoitus 5

Viidennessä simulaatioharjoituksessa on kyseessä neuvottelutilanne, jossa yrittäjä hakee yritykselleen rahoitusta pankista. Rahoitusta haetaan pääomalainaan. Tavoitteena on saada pankki myöntämään yrityksellenne 50 000 € yrityslainan noin 4 % korolla.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia hahmottamaan lainaneuvottelussa käsiteltäviä asioita ja lainaneuvottelun rakennetta. Lisäksi simulaatioharjoituksessa on tarkoitus oppia kommunikaatiota ja viestintää neuvottelutilanteessa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Olette opintojaksolla tehneet liiketoimintasuunnitelman. Simulaatioharjoituksessa saatat toimia oman yrityksesi edustajana hakiessasi yrityksellesi rahoitusta pankista. Haettava laina on yrityslaina, jolla rahoitetaan yrityksen aloitusinvestoinnit. Valmistaudu simulaatioon keräämällä yrityksestäsi tiedot, joita tarvitaan lainaneuvottelussa. Tarvitset ainakin:

- Yrityksen liiketoimintasuunnitelma sekä 3-5 vuoden budjetointi ja myynnin ennuste.
- Selvitys mihin rahoitusta haetaan.
- Lainan myöntäminen edellyttää pääsääntöisesti vakuutta, joka voi olla joko reaali-vakuus tai takaus. Selvitä, mikä voisi olla sopiva vakuus haettavalle yrityslainalle.
- Mikäli yritys on jo toiminnassa, tarvitset viimeisimmän tilinpäätöksen ja kuluvan tilikauden kirjanpitoajan.

Tutustu vielä rahoitusneuvotteluun valmistautumiseen esimerkiksi:

<https://www.op.fi/yritykset/rahoitus/yritysrahoitus/lainaneuvottelu>.

Ohjeistus ”Yrittäjälle”:

Edustat omaa yritystäsi ja olet menossa pankkiin neuvottelemaan rahoitusta yrityksellesi. Tavoitteesi on saada pankki myöntämään 50 000 € yrityslainan noin 4% korolla. Neuvottele laina-aika ja maksuerät yrityksellesi sopivaksi. Käytä apunasi ennakkotehtävässä keräämiäsi tietoja yrityksestäsi.

Kiinnitä neuvottelutilanteessa huomiota siihen, että annat yrityksestä uskottavan kuvan, johon halutaan sijoittaa. Yritä vakuuttaa pankin lainaneuvottelija siitä, että yrityksesi on rahoituskelpoinen. Kiinnitä huomiota myös omaan ammattimaisuuteesi ja selkeään kommunikointiin neuvottelutilanteessa. Sinulla on tiukan paikan tullen mahdollisuus vedota toisesta pankista saamaasi lainatarjoukseen, mutta käytä tämä valttikortti vain harkiten ja ”hätätilanteessa”.

Ohjeistus ”Pankin rahoitusneuvojalle”:

Toimit pankissa rahoitusneujana. Seuraava asiakkaasi on tulossa neuvottelemaan rahoituksesta yritykselle. Tehtävänäsi on selvittää, kannattaako pankin myöntää 50 000 € yrityslaina kyseiselle yritykselle. Selvitä lainaneuvotteluun tulevalta asiakkaalta ainakin seuraavat asiat:

- Minkälainen yrityksen tilanne on kokonaisvaltaisesti?
- Minkälainen on yrityksen taloudellinen tilanne, maksukyky ja tulevaisuudennäkymät?
- Minkälainen on yrittäjän tausta ja tilanne? Yrittäjän luottokelpoisuus?
- Mikä on lainan vakuus? Vakuus tarvitaan, jos yritys ajautuu maksuvaikeuksiin ja kassavirta ei odotuksista huolimatta riitä luoton takaisinmaksuun.
- Tiedustelee yrityksen tilinpäätöstietoja. Mikäli näitä ei ole saatavilla, niin kysy yrittäjältä laskelmat ja kolmen vuoden budjetointi.
- Onko yrittäjä töissä myös jossain muualla? Miten hän nostaa palkan?
- Kysy yrityksen liiketoimintasuunnitelmasta. Työntekijöiden määrä? Riippuvuus toimittajista? Toimiala? Liikevaihto? Voitto? Velkaantuneisuusaste?

Päätä lainaneuvottelu hyväksymällä tai hylkäämällä lainapäätös, kun olet saanut tarvittavat tiedot. Voit myös ”jäädä tekemään lisäselvityksiä” asiasta ja sopia palaavasi asiaan myöhemmin puhelimitse. Useimmiten isoihin lainapäätöksiin tarvitaan konttorinjohtajan vahvistus.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatiotilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatiotilanteeseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatiotilanteen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Lainaneuvotteluun valmistautuminen. Oliko yrittäjä valmistautunut huolellisesti lainaneuvotteluun? Osasiko hän vastata pankin rahoitusneuvojan

esittämiin kysymyksiin? Antoiko hän yrityksestään sellaisen kuvan, että sille kannattaisi myöntää yrityslaina?

- B) Lainaneuvottelun eteneminen. Etenikö lainaneuvottelu loogisessa järjestyksessä? Päästiinkö neuvottelussa mielestäsi oikeudenmukaiseen lopputulokseen? Mitkä olivat mielestäsi yrityksen kannalta asioita, joita lainaneuvottelussa kannatti tai olisi kannattanut korostaa?
- C) Kommunikaatio ja viestintä neuvottelutilanteessa. Yksi opiskelija tarkkailee yrittäjää ja toinen opiskelija tarkkailee pankin rahoitusneuvojaa. Kuinka kommunikaatio lainaneuvottelussa toimi? Oliko tarkkailemasi henkilö vakuuttava? Kuuntelivatko neuvottelun osapuolet toisiaan? Mikä oli kommunikaatiossa ja viestinnässä hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?
- D) Tavoitteisiin pääseminen. Kuinka hyvin yrittäjä pääsi tavoitteisiinsa? Mikä auttoi tavoitteiden saavuttamisessa, tai mikä asia esti tavoitteiden toteutumisen?
- E) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee yrittäjää ja toinen opiskelija tarkkailee pankin rahoitusneuvojaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen.

Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat reflektoida sitä, mitä he oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

5.6 Simulaatioharjoitus 6

Kuudennessa simulaatioharjoituksessa on kyseessä neuvottelutilanne, jossa yrittäjä neuvottelee mahdollisen vuokranantajan kanssa sopimusta liiketiloista. Tavoitteena on selvittää, sopiiko kyseinen liiketila yrityksen tarpeisiin ja neuvotella hyvä vuokrasopimus liiketilasta yritykselle.

Simulaatioharjoituksen tavoitteena on oppia kartoittamaan yrityksen tarpeita sopivan liiketilan suhteen. Lisäksi simulaatioharjoituksessa on tarkoitus oppia kommunikaatiota ja viestintää neuvottelutilanteessa.

Ennakkotehtävä kaikille opiskelijoille ennen simulaatiota:

Olette opintojaksolla tehneet liiketoimintasuunnitelman. Simulaatioharjoituksessa saatat toimia oman yrityksesi edustajana neuvotellessasi sopimusta liiketiloista vuokranantajan kanssa. Valmistaudu simulaatioon kartoittamalla, minkälaisen liiketilan oma yrityksesi tarvitsee ja minkälainen liiketila on yrityksellesi realistinen. Onko yrityksellä vaatimuksia esimerkiksi toimistotilojen tai varastojen suhteen? Minkälaisia vaatimuksia on liiketilan sijainnille? Ota kartoituksessa huomioon liiketilojen vuokrataso liiketilan kokoon ja sijaintiin nähden.

Ohjeistus ”Yrittäjälle”:

Edustat omaa yritystäsi ja olet menossa neuvottelemaan vuokranantajan kanssa sopimusta liiketiloista. Käytä apunasi ennakkotehtävässä tuottamaasi materiaalia. Esitä vuokranantajalle, minkälaisia toiveita tai vaatimuksia sinulla olisi liiketilasta. Kiinnitä huomiota siihen, että esität yrityksesi sekä tarpeesi niin, että vuokranantaja haluaa tarjota juuri sinulle sopimusta liiketilasta. Kiinnitä huomiota myös selkeään kommunikaatioon ja vaihtoehtojen kartoittamiseen neuvottelutilanteessa.

Ohjeistus ”Vuokranantajalle”:

Simulaatioharjoituksessa toimit vuokranantajana. Luoksesi on tulossa neuvotteluun yrittäjä, joka haluaisi vuokrata sinulta yritykselleen liiketilan. Sinulla on tällä hetkellä kolme vapaata liiketilaa, jotka esittelet yrittäjälle. Kaikki liiketilat sijaitsevat pääkaupunkiseudulla ja liiketilojen vuokrahinnat sisältävät arvonlisäveron 24%. Liiketilat ovat seuraavat:

- Kluuvi, Helsinki 80 m², 7200 €/kk (90 €/m²)

Liiketila upealla sijainnilla aivan Helsingin keskustassa. Tämä kohde on ihanteellinen niin toimisto- kuin liiketilanakin. Toimistotilat ovat modernit ja ilmastoidut. Liiketila sijaitsee vilkkaalla jalankulkualueella ja asiakkaiden on helppo löytää perille.

- Espoon keskus, Espoo 83 m², 3735 €/kk (45 €/m²)
Liiketila Kauppakeskus Espoontorissa on sijainniltaan hyvä. Päivittäistavaraliikkeiden lisäksi kauppakeskuksessa on yli 30 erikoisliikettä, joten asiakasliikennettä on hyvin liiketilan ympärillä. Liiketila on ilmastoitu ja yleiskunnoltaan kiitettävä. Liiketilaan on mahdollista tehdä remonttia. Liiketila sijaitsee Espoon keskuksessa, joka on Kehä 3 tuntumassa. Junapysäkki on kauppakeskuksen vieressä ja kauppakeskuksessa on myös 400 auton parkkihalli.
- Tapiola, Espoo 52 m², 2340 €/kk (45 €/m²)
Liiketila sijaitsee Tapiolassa asuinkerrostalon katutasossa. Liiketila on ilmastoitu ja juuri remontoitu. Tapiolaan on metroyhteys ja lisäksi toimitilan edessä on useampi neljän tunnin parkkipaikka ja kadun varressa tunnin parkkipaikkoja, joten asiakkaiden on helppoa tulla käymään tarvittaessa.

Mikäli mikään näistä vapaana olevista liiketiloista ei vastaa yrittäjän toiveita, voit esitellä kohteen, joka on vasta vapautumassa ja joka vastaa yrittäjän toiveita paremmin. Päätä neuvottelutilanne sopivaksi katsomallasi tavalla.

Ohjeistus simulaatioharjoituksen tarkkailijoille:

Simulaatiotilanteessa tarkkailijoiden tulee olla hiljaa ja antaa simulaatioharjoitukseen osallistuville työrauha. Tarkkailijat voivat halutessaan tehdä muistiinpanoja. Jokaiselle tarkkailijalle annetaan oma aihealue, johon erityisesti tulee kiinnittää huomiota simulaatioharjoituksen aikana. Nämä aihealueet ovat:

- A) Neuvotteluun valmistautuminen. Oliko yrittäjä valmistautunut riittävästi neuvottelutilanteeseen? Oliko hänellä selkeä ja johdonmukainen visio tarpeistaan liiketilan suhteen? Antoiko hän yrityksestään sellaisen kuvan, että vuokranantajan kannattaa vuokrata liiketila kyseiselle yritykselle?
- B) Neuvottelun eteneminen. Esittikö yrittäjä ymmärrettävästi vaatimuksensa ja toiveensa yrityksensä liiketilasta vuokranantajalle? Kuinka vuokranantaja vastasi yrittäjän toiveisiin? Oliko neuvottelu vastavuoroista?
- C) Kommunikaatio ja viestintä neuvottelutilanteessa. Yksi opiskelija tarkkailee yrittäjää ja toinen opiskelija tarkkailee vuokranantajaa. Kuinka kommunikaatio neuvottelutilanteessa toimi? Mikä oli hyvää ja missä olisi mahdollisesti kehitettävää?

- D) Tavoitteisiin pääseminen. Kuinka hyvin yrittäjä pääsi tavoitteisiinsa? Pääsikö vuokranantaja tavoitteisiin? Mikä auttoi tavoitteiden saavuttamisessa, tai mikä asia esti tavoitteiden toteutumisen?
- E) Roolien löytäminen ja niissä pysyminen. Yksi opiskelija tarkkailee yrittäjää ja toinen opiskelija tarkkailee vuokranantajaa. Kuinka hyvin tarkkailemasi henkilö otti hänelle osoitetun roolin vastaan ja kuinka hän asettui toimimaan roolissa? Pysyikö tarkkailemasi henkilö roolissaan koko simulaatioharjoituksen ajan? Mitkä tekijät mahdollisesti edesauttoivat roolissa pysymistä tai vaihtoehtoisesti olivat sen tiellä?

Jälkipuinti:

Ensimmäisenä kysytään simulaation suorittaneilta opiskelijoilta, miltä simulaatioon osallistuminen tuntui ja mitkä ovat päällimmäiset ajatukset tai tunnelmat simulaation jälkeen. Seuraavaksi käydään lyhyesti simulaation sisältö läpi ja siirrytään tarkkailijoiden näkemyksiin simulaatiosta. Jokainen tarkkailtu osa-alue käydään erikseen läpi. Tämän jälkeen katsotaan läpi videotallenne simulaatioharjoituksesta ja keskustellaan, herättikö videotallenne vielä uusia oivalluksia opiskelijoissa.

Lopuksi simulaation suorittamiseen osallistuneet opiskelijat saavat reflektoida sitä, mitä oppivat simulaatioharjoituksesta. Oivalsivatko opiskelijat jotain uutta kuullessaan tarkkailijoiden näkökulmia simulaatioharjoituksesta? Myös tarkkailijoilta kysytään, mitä he oppivat simulaatioharjoitusta seuratessaan. Lopuksi on vapaa sana, ja opiskelijoille annetaan lyhyt palautelomake simulaatioharjoituksesta.

6 Yhteenveto ja palaute simulaatioharjoituksista

Opinnäytetyön produktina laaditut simulaatioharjoitukset 1 ja 2 suunniteltiin helmikuun 2020 lopussa ja ne käsittelevät myyntitilanteita. Aiheet simulaatioihin tulivat Haaga-Helia ammattikorkeakoulun lehtorilta ja peilasivat Markkinoinnin ja myynnin perusteet -opintojaksolle, joissa ensimmäiset simulaatioharjoitukset järjestettiin. Simulaatioharjoitukset 3 ja 4 suunniteltiin huhti-toukokuussa 2020. Ne keskittyvät esimiestyöhön, myyntiin ja markkinointiin. Simulaatioharjoitukset 3 ja 4 suunniteltiin Myynnin esimiestyö ja johtaminen hotelli-, ravintola- ja matkailualalla -opintojaksolle peilaten kyseisen opintojakson oppimistavoitteisiin. Aiheet simulaatioharjoituksiin 3 ja 4 löytyivät yhteistyössä opintojakson lehtorin kanssa. Simulaatioharjoitukset 5 ja 6 suunniteltiin toukokuussa 2020. Ne käsittelevät yrittäjyyttä ja erilaisia neuvottelutilanteita. Aiheet näihin simulaatioihin saatiin kyseisen opintojakson järjestävältä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun lehtorilta. Simulaatioharjoitukset 5 ja 6 suunniteltiin Yrittäjyys ja matkailuliiketoiminnan aloittaminen -opintojaksoa varten. Opintojakso on suunnattu viimeisen vuoden opiskelijoille ja sen tarkoituksena on rohkaista opiskelijoita yrittäjämäiseen toimintatapaan sekä antaa työkaluja oman yrityksen perustamista varten (Etelävuori 11.5.2020). Kaikki kuusi simulaatioharjoitusta ovat sovellettavissa myös muille saman aihealueen opintojaksoille. Simulaatioharjoitusten suunnittelussa ja toteutuksessa on hyödynnetty Jefferies & Rizzolo (2006) Simulaatiomallia, joka on muokattu restonomiopintoihin sopivaksi. Simulaatiomalli on nähtävissä liitteessä 1.

Opinnäytetyöhön produktina tuotetut simulaatioharjoitukset 1 ja 2 käytiin läpi useaan kertaan opinnäytetyöntekijän ja opinnäytetyön ohjaajan kesken ennen simulaatio-opetuksen pilotointia Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Simulaatioharjoitusten käsikirjoitusta ja ohjeistuksia käytiin läpi myös opinnäytetyöntekijän sairaanhoitajakollegan kanssa, joka toimii sairaalassa simulaatio-ohjaajana. Näillä toimilla oli tarkoitus varmistaa, että simulaatioharjoitukset toimivat myös käytännössä ja annetut ohjeistukset ovat riittäviä simulaatioharjoituksen suorittajille ja tarkkailijoille. Tarkoituksena oli myös varmistaa kirjallisen materiaalin selkeys ja simulaatioharjoitusten johdonmukainen kulku. Simulaatio-opetuksen pilotoinnin jälkeen kerätyn opiskelijapalautteen perusteella tässä onnistuttiin hyvin.

Opinnäytetyön simulaatioharjoitukset 3 ja 4 keskittyvät esimiestyöhön, myyntiin ja markkinointiin. Aihe-ehdotus simulaatioharjoitukseen 3 tuli opinnäytetyöntekijältä ja aihe 4 opintojakson lehtorilta opintojakson sisällön perusteella. Simulaatioharjoitukset käytiin läpi opinnäytetyöntekijän sekä opintojaksoa ohjaavan lehtorin kanssa, jotta simulaatioharjoitukset vastaavat opintojakson oppimistavoitteisiin. Simulaatioharjoitusten loogisen etene-
misen ja ohjeistusten selkeyden varmistamiseksi simulaatioharjoitusten käsikirjoitukset käytiin läpi myös opinnäytetyöntekijän simulaatioita ohjaavan sairaanhoitajakollegan

kanssa. Simulaatioharjoitusta 4 tullaan käyttämään ainakin kahdella eri matkailun liikkeenjohdon opiskelijaryhmällä. Developing Transportation, Travel Agency and Event Management Business -suuntautumisvaihtoehdon valinneilla opiskelijoilla simulaatioharjoituksessa käytetään simulaatiossa yrityksenä matkatoimistoa, kuten tässä opinnäytetyössä simulaatioharjoitus on käsikirjoitettu. Competitive Tourism Destination -suuntautumisvaihtoehdon valinneilla opiskelijoilla vaihdetaan mahdollisesti simulaatioharjoituksen 4 yritykseksi matkailukohde, jotta simulaatio palvelee opiskelijoiden oppimistarpeita paremmin. Muilta osin simulaation käsikirjoitus on sama kuin Developing Transportation, Travel Agency and Event Management Business -suuntautumisvaihtoehdon valinneilla opiskelijoilla.

Opinnäytetyön simulaatioharjoitukset 5 ja 6 käsittelevät yrittäjyyttä ja erilaisia neuvottelutilanteita. Aiheet simulaatioihin saatiin opintojakson järjestävältä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun lehtorilta. Yrittäjyys ja matkailuliiketoiminnan aloittaminen -opintojakson toteutuksen kannalta on keskeistä opintojakson käytännönläheisyys sekä mahdollisimman autenttiset harjoitustehtävät (Etelävuori 11.5.2020). Opinnäytetyöntekijä käytti suunnittelemiinsa simulaatioihin asiantuntija-apua pankissa työskentelevältä ystävältään sekä toiselta ystävältään, joka toimii yrittäjänä, sillä opinnäytetyöntekijällä oli vain hyvin vähän omakohtaista kokemusta ja tietoa kyseisistä aihealueista. Asiantuntija-avulla varmistettiin, että simulaatioiden käsikirjoitus olisi mahdollisimman hyvin todellisuutta vastaava ja simulaatioissa käytetyt termit olisivat asianmukaisia. Simulaatioharjoitusten 5 ja 6 käsikirjoitukset käytiin läpi myös opintojaksoa ohjaavan lehtorin kanssa, jotta simulaatioharjoitukset palvelisivat mahdollisimman hyvin opintojakson oppimistavoitteita. Opintojakson järjestävältä lehtorilta ja hänen kontakteiltaan saatiin myös asiantuntija-apua ja neuvoja simulaatioharjoitusten todenmukaisuuden optimoimiseksi. Lopuksi simulaatioharjoitukset käytiin läpi opinnäytetyöntekijän toisen sairaanhoitajakollegan kanssa, joka myös toimii simulaatio-ohjaajana sairaalassa. Tällä pyrittiin varmistamaan simulaatioharjoitusten toimivuus käytännössä. Kaikilla asiantuntijanäkemyksillä pyrittiin myös varmistamaan, että simulaatioharjoitukset etenevät johdonmukaisesti, kirjallinen materiaali on riittävän selkeää ja ohjeistukset simulaatioharjoituksiin riittäviä.

Simulaatio-opetus pilotoitiin simulaatioharjoituksilla 1 ja 2 Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Haagan kampuksella 12.-13.3.2020. 12.3.2020 Simulaatio-opetus pilotoitiin suomenkieliselle opetusryhmälle osana Markkinoinnin ja myynnin perusteet -kurssia. Simulaatio-opetukseen osallistui 11 opiskelijaa. Opinnäytetyössä produktina tuotetut simulaatiot on suunniteltu suomenkielisten opetusryhmien käyttöön, mutta simulaatiot päätettiin toteuttaa myös kansainvälisten opiskelijoiden ryhmälle englanniksi Marketing and Personal Selling -kurssilla, sillä opintojakson sisältö vastaa opetussisällöltään suomenkielisen pilottiryhmän

vastaavaa opintojaksoa. Kansainväliselle opiskelijaryhmälle simulaatio-opetus järjestettiin 13.3.2020. Simulaatio-opetukseen osallistui tuolloin 12 opiskelijaa. Kuvia kyseisen päivän oppimisympäristöstä nähtävissä liitteessä 2. Simulaatiot sujuivat hyvin ja opiskelijoilta saatiin positiivista palautetta uudesta opetusmenetelmästä.

Kummallekin opetusryhmälle pidettiin simulaatioharjoitukset 1 ja 2. Opiskelijoille annettiin ennakkotehtävät Moodle-oppimisympäristöön kaksi vuorokautta ennen simulaatio-opetusta. Suomenkielisellä koulutusryhmällä yhden simulaatioharjoituksen kesto oli noin 5 minuuttia ja kansainvälisillä opiskelijoilla yhden harjoituksen kesto oli noin 10 minuuttia. Suomenkielisen ryhmän kanssa oli tarkoitus hyödyntää radiopuhelimia simulaatioharjoituksessa, mutta valitettavasti radiopuhelimien nappikuulokkeet eivät toimineet. Englanninkielisen ryhmän kanssa radiopuhelimet jätettiin näin ollen kokonaan pois simulaatioharjoituksesta. Jälkipuintikeskustelu kesti molemmilla ryhmillä noin 30 minuuttia. Opiskelijoilta kerättiin palautetta molempien simulaatioharjoitusten jälkeen. Palautelomake suomenkieliselle ryhmälle nähtävissä liitteessä 3. Palautelomake suunniteltiin etukäteen ja sen avulla haluttiin selvittää, kokivatko opiskelijat simulaatio-opetuksen hyödylliseksi oppimisen kannalta ja tukiko simulaatio-opetus kurssin oppimistavoitteita. Lisäksi palautelomake sisälsi kysymyksiä simulaatioiden ennakkotehtävistä sekä simulaatioiden toteutuksesta ja simulaatioharjoituksiin annetuista ohjeistuksista. Opiskelijat saivat antaa simulaatioista myös suullista palautetta jälkipuintikeskustelun jälkeen. Palautteen keräämisen tarkoituksena oli saada tietoa siitä, mitkä asiat simulaatio-opetuksessa toimivat ja missä asioissa olisi kehitettävää. Kaiken kaikkiaan palautteet simulaatio-opetuksesta olivat positiivisia.

Suomenkielisen ryhmän opiskelijoista kaikki olivat sitä mieltä, että simulaatioharjoitus oli kaiken kaikkiaan hyödyllinen oppimisen kannalta ja simulaatiot tukivat kurssin oppimistavoitteita. Opiskelijat nostivat esiin oppineensa simulaatioharjoitusten avulla asioita muun muassa myynnistä ja neuvottelusta, sekä videotallenteen kautta kehonkielestä neuvottelutilanteessa. Simulaatio-opetusta varten annettuihin ennakkotehtäviin liittyen muutamassa palautteessa ilmaistiin, että ilman valmistautumista simulaatiotilanne on luonnollisempi ja ilman valmistautumista tekee enemmän virheitä, joista oppii. Selvästi suurin osa opiskelijoista oli kuitenkin sitä mieltä, että ennakkotehtävä on hyödyllinen valmistautumisen ja simulaation onnistumisen kannalta. Tämän ja tutkitun kirjallisuuden perusteella simulaatio-opetuksessa tullaan antamaan opiskelijoille myös jatkossa ennakkotehtävä. Palautteista kävi ilmi, että simulaation ennakkotehtävä jäi osalle opiskelijoista epäselväksi ja ennakkotehtävästä annettiin myös palautetta, että aika sen tekemiseen oli liian lyhyt. Osa opiskelijoista ei ollut tehnyt ennakkotehtävää. Palautteen perusteella päätettiin antaa opiskelijoille tulevaisuudessa ennakkotehtävä aikaisemmin, sekä selkeyttää ennakkotehtävän sanallista kuvausta. Kerätyn palautteen mukaan opiskelijat olivat sitä mieltä, että simulaatioiden

toteutus oli suunniteltu hyvin. Tehtävänannot ja ohjeistukset olivat selkeitä ja riittäviä. Lisäksi opiskelijat antoivat palautetta, että simulaatio-opetus on ”hauskaa” ja ”hyvää harjoitusta”. Tämän tyyppistä opetusta toivottiin enemmän, ja myös muille kursseille.

Kansainvälisen ryhmän opiskelijoista kahta opiskelijaa lukuun ottamatta opiskelijat kokivat simulaatioharjoituksen olleen hyödyllinen oppimisen kannalta. Avoimissa kysymyksissä yksi opiskelija kirjoitti, ettei oppinut simulaatioharjoituksista, eivätkä ne olleet hyödyllisiä. Muut opiskelijat kokivat oppineensa simulaatioharjoituksista, erityisesti nostettiin esiin myyntiprosessista oppiminen. Opiskelijoiden mielestä simulaatioharjoitukset tukivat kurssin oppimistavoitteita ja tulevaan tenttiin valmistautumista. Yhtä opiskelijaa lukuun ottamatta muut opiskelijat kokivat annetut ennakkotehtävät hyödyllisiksi. Valmistautuminen simulaatioharjoitukseen koettiin hyödylliseksi ja tärkeäksi asiaksi. Opiskelijat toivoivat palautteissa saavansa ennakkotehtävän aikaisemmin. Tämä tullaan muuttamaan niin, että opiskelijat saavat jatkossa ennakkotehtävän noin viikkoa ennen simulaatioharjoitukseen osallistumista. Kerätyn palautteen perusteella opiskelijat olivat pääasiassa sitä mieltä, että simulaatioiden toteutus oli suunniteltu hyvin ja tehtävänannot ja ohjeistukset olivat riittäviä ja selkeitä. Yhden opiskelijan mielestä ohjeistukset eivät olleet hyödyllisiä. Vapaassa palautteessa muun muassa toivottiin realistisempia simulaatioharjoituksia ja annettiin palautetta videotallenteen hyödyllisyydestä simulaatio-oppimisessä. Kaiken kaikkiaan simulaatio-oppiminen sai hyvää palautetta myös kansainväliseltä opiskelijaryhmältä.

Suomenkielisessä opiskelijaryhmässä annettiin palautetta palautelomakkeista. Ryhmässä koettiin, että palautelomakkeita oli liikaa, kun molempien simulaatioharjoitusten jälkeen jaettiin omat palautelomakkeet. Kaikki opiskelijat täyttivät siis kaksi palautelomaketta. Palautteen perusteella tultiin siihen tulokseen, että jatkossa opiskelijoille jaetaan vain yksi palautelomake, johon kirjoitetaan palaute molemmista simulaatioharjoituksista. Tämän johdosta palautelomaketta myös muokattiin hieman. Uudistettu palautelomake nähtävissä liitteessä 4.

Simulaatiot sujuivat kaiken kaikkiaan hyvin ja opiskelijoilta saatiin positiivista palautetta uudesta opetusmenetelmästä. Opiskelijoilta saadun palautteen sekä omien havaintojen pohjalta simulaatioiden toteutuksiin ja simulaatioharjoitusten ohjeistuksiin tehtiin pieniä muutoksia. Opiskelijoille tullaan tulevaisuudessa antamaan ennakkotehtävä noin viikkoa ennen simulaatio-opetusta. Simulaatioharjoitusten ohjeistuksiin lisättiin jälkipuintikeskusteluun videotallenteen katsominen. Tämä puuttui aiemmasta ohjeistuksesta, sillä halusimme selvittää käytännön tilanteessa, mihin kohtaan jälkipuintikeskustelua videotallenteen katsominen sopii parhaiten. Simulaatioharjoituksen palautelomakkeeseen tehtiin myös pieniä

muutoksia, sillä jatkossa opiskelijoille tullaan jakamaan vain yksi palautelomake kahta simulaatioharjoitusta kohden. Palautelomakkeesta poistettiin kohta, jossa kysyttiin, osallistui opiskelija simulaatioharjoitukseen suorittajana vai tarkkailijana. Tällä ei koettu olevan merkitystä palautteen kannalta, sillä usein opiskelijat toimivat molemmissa rooleissa. Lisäksi kysymys heikensi opiskelijoiden anonymiteettia palautteissa. Opiskelijoilta kerätyn palautteen pohjalta saatiin arvokasta tietoa simulaatio-opetuksen kehittämiseen jatkossa Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa.

Myynnin esimiestyö ja johtaminen hotelli-, ravintola- ja matkailualalla -kurssille suunnitellut simulaatioharjoitukset 3 ja 4 oli tarkoitus pilotoida Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa keväällä 2020. Pandemiatilanne oli kuitenkin jo tässä vaiheessa edennyt niin pitkälle, että kaikilla opintojaksoilla oltiin siirretty etäopetukseen. Pohdinnassa oli simulaatioiden 3 ja 4 järjestäminen etäopetuksena, mutta tästä kuitenkin luovuttiin ja päädyttiin ratkaisuun, jossa kyseiset simulaatioharjoitukset pilotoidaan Haaga-Heliassa vasta syksyllä 2020. Yrittäjäyys ja matkailuliiketoiminnan aloittaminen -opintojaksolle suunnitellut simulaatioharjoitukset 5 ja 6 suunniteltiin vasta toukokuussa 2020, joten näiden simulaatioharjoitusten pilotointi toteutuu myös vasta syyslukukaudella 2020. Simulaatioharjoituksista 3-6 ei siis ole vielä käytettävissä opiskelijapalautteita, joten palautetta simulaatioharjoituksista pyydettiin opintojaksoja järjestäviltä lehtoreilta. Palaute käsikirjoitetuista simulaatioharjoituksista oli positiivista.

Palaute simulaatioharjoituksista 3 ja 4:

Mielestäni molemmissa käsikirjoituksissa toteutuu simulaatioharjoituksen rakenne hyvin selkeästi. Käsikirjoituksissa on oikein hyvin huomioitu ko. opintojakson oppimistavoitteet ja myös ko. opiskelijoiden erikoistumisala matkailun liikkeenjohdon opiskeluissa.

Nämä simulaatiot on tavoitteena toteuttaa lukukauden v. 2020 – 2021 ko. opintojaksolla osana lähiopetusta. Toteutukseen palaamme käytännön tasolla syyslukukauden 2020 alettua. Toteutuessaan nämä simulaatioharjoitukset tuovat ko. opintojakson opiskelijoille uuden, raikkaan ja käytännönläheisen oppimistavan, joka on erittäin hyvä asia. (Auranen 20.5.2020.)

Palaute simulaatioharjoituksista 5 ja 6:

Reetaliisan rakentamat ja suunnitellut simulaatiot yrityksen lainaneuvotteluihin sekä vuokrasopimusneuvotteluihin tukevat pedagogisesti erittäin hyvin kurssin autenttisuuden sekä käytännönläheisyyden tavoitetta. Molempien simulaatioiden sisältö on huolella suunniteltu sekä viety yksityiskohtaiselle ja mahdollisimman todellista tilannetta vastaavalle tasolle. Simulaatioissa esitetyt tiedot sekä kysymykset perustuvat faktaan. Lisäksi opiskelija on laatinut selkeän käsikirjoituksen simulaation

kaikille osallistujille. Niin ikään hän on huomionnut simulaatiotilanteen observojien roolin ohjeistamalla myös heidät. Tällä tavoin myös tarkkailijoina toimivat saadaan sitoutettua harjoitukseen.

Uskon, että vaikka emme olekaan vielä päässeet kokeilemaan simulaation toivuutta käytännössä, on harjoitus sellainen, josta olisi käytännön hyötyä opintojakson monipuolisuuden näkökulmasta samoin kuin opiskelijoiden oppimisprosessia tukevana tehtävänä. Keskeisessä roolissa tulee olemaan opettaja sekä tämän valmiudet toimia simulaatioharjoituksen ohjaajan roolissa. (Etelävuori 11.5.2020.)

7 Pohdinta

Simulaatio-oppiminen restonomiopinnoissa -opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda simulaatio-oppimista osaksi restonomiopintoja Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön aiheen löytymisen ja opinnäytetyösuunnitelman hyväksymisen jälkeen alkoi systemaattinen tiedonkeruu sekä opinnäytetyön tietoperustan kirjoittaminen. Teoriatietoa simulaatio-oppimisesta oli paljon, mutta suurin osa teoriatiedosta oli kohdennettu terveydenhuoltoalalle. Myös muille ammattiryhmille löytyi teoriatietoa simulaatio-opetuksesta. Näitä teoriatietoja tuli opinnäytetyöprosessin aikana soveltaa ja muokata restonomiopintoihin sopiviksi, sillä suoraan restonomien opetukseen kohdennettua teoriatietoa aiheesta ei löytynyt eikä myöskään julkaistuja tutkimuksia restonomien simulaatio-opetuksesta ollut saatavilla. Haetun teoriatiedon, simulaatioharjoituksiin annettujen aihealueiden ja opinnäytetyön tekijän omien kokemusten pohjalta alkoi opinnäytetyön produktin suunnittelu. Opinnäytetyössä kuvattiin, miten simulaatioharjoitteita käytettiin osana restonomiopintoja. Näin ollen opinnäytetyön avulla lisättiin restonomiopiskelijoiden ja opettajien tietämystä simulaatioharjoitteiden hyödyntämisestä restonomiopinnoissa. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön produktina laadittiin kuusi erilaista simulaatioharjoitusta, joita hyödynnettiin ja tullaan myös jatkossa hyödyntämään Haaga-Heliassa restonomien opetuksessa. Opinnäytetyön aihe on todella ajankohtainen. Opinnäytetyön uutuusarvo on restonomiopinnoissa huomattava, sillä restonomien opetussuunnitelma ei sisällä vielä simulaatio-opetusta. Lahelan ym. (2013, 78) mukaan simulaatio-opetus avaa uusia mahdollisuuksia opetuksen suunnittelulle, opetussuunnitelmatyölle ja osaamisen arvioinnille. Simulaatioiden avulla on mahdollisuus kokeilla ja kehittää erilaisia toimintamalleja ja -prosesseja ammatillisen asiantuntijuuden oppimiseksi ja kehittymiseksi.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa pilotoitiin simulaatioharjoitukset 1 ja 2 maaliskuussa 2020 kahdelle eri opetusryhmälle. Simulaatioharjoitukset sujuivat kaiken kaikkiaan hyvin ja opiskelijat olivat innoissaan uudesta opetusmenetelmästä. Suomessa tuloaan tehnyt pandemiatilanne kuitenkin näkyi jo simulaatioiden pilotointipäivinä 12-13.3.2020, sillä kummankin opetusryhmän oppitunneille osallistui vain 11-12 opiskelijaa. Simulaatioista kerättiin palautteita, joihin jokainen paikalla ollut opiskelija vastasi, mutta palautteita olisi toki tullut enemmän ja näin tulokset olisivat olleet luotettavampia, mikäli otos olisi ollut suurempi. Opiskelijoilta saadun palautteen sekä omien havaintojen pohjalta simulaation toteutukseen ja simulaatioharjoitusten ohjeistuksiin tehtiin pieniä muutoksia. Muun muassa pandemiatilanteen tuomien vaikeuksien vuoksi opinnäytetyön simulaatioharjoitukset 3 ja 4 pilotoidaan Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa vasta syksyllä 2020. Myös simulaatioharjoitukset 5 ja 6 tullaan pilotoimaan opetuksessa vasta syyslukukaudella 2020, joten näistä simulaatioharjoituksista ei ole vielä käytettävissä opiskelijapalautteita.

Pandemiatilanne vaikutti erityisesti simulaatioharjoitusten 3 ja 4 järjestämiseen. Alun perin simulaatioharjoitukset 3 ja 4 oli myös tarkoitus suunnitella ja pilotoida opiskelijaryhmille Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa kevään 2020 aikana. Suunniteltuna ajankohtana pandemiatilanne oli kuitenkin edennyt jo niin pitkälle, että opetuksessa oltiin siirrytty kokonaan verkko-opetukseen. Pohdinnassa oli, että saisiko simulaatioharjoitukset järjestettyä jotenkin verkkototeutuksena. Yhteistoimin opinnäytetyöntekijän, opinnäytetyön ohjaajan sekä opintojakson opettajien kanssa päädyttiin siihen, että simulaatioita ei tässä vaiheessa voida toteuttaa etäopetuksena, koska simulaatio-opetus on aihealueena restonomiopinnoissa niin uusi opinnäytetyöntekijälle, opintojakson opettajille sekä opiskelijoille, että simulaatioiden järjestämiseen etätoteutuksena ei ollut resursseja. Tultiin myös siihen tulokseen, että todennäköisesti opiskelijat eivät saisi etätoteutuksena parasta mahdollista antia irti simulaatio-opetuksesta. Vaikka tässä kohtaa simulaatioharjoitusten verkkototeutukselle ei ollut resursseja, voisi simulaatio-opetusta kuitenkin jatkossa suunnitella Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa myös verkko-opinnoissa järjestettäväksi toteutukseksi. Tämä tulisi vaatimaan lisää kokemusta ja perehtyneisyyttä simulaatio-opetukseen simulaatio-ohjaajilta. Mikäli simulaatioita järjestettäisiin jatkossa etäopintoina, olisi entistä tärkeämpää perehdyttää myös opiskelijoita simulaatiopedagogiikkaan, jotta etäopetuksena toteutetuista simulaatioharjoituksista olisi mahdollisuus saada mahdollisimman suuri hyöty. Esimerkiksi videoneuvottelut ovat kuitenkin nykypäivää, ja tällaisen harjoituksen hyödyntäminen restonomiopinnoissa voisi hyvinkin tulla ajankohtaiseksi. Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa simulaatio-opetusta voisi kehittää myös hyödyntämällä virtuaalitodellisuutta. Tämä vaatisi perehtyneisyyttä ja erikoisosaamista virtuaalitodellisuutta hyödyntävien simulaatioiden kehittäjiltä. Launis & Rosenberg (2013, 172) mukaan kuitenkin ”Korkean teknologian simulaattorit ja virtuaalitodellisuussimulaattorit ovat kalliita ja vaikuttavia laitekokonaisuuksia, mutta niiden paremmuutta opetuksessa yksinkertaisempiin tai edullisempiin simulaattoreihin tai muihin opetusmenetelmiin verrattuna ei ole voitu osoittaa.”

Tulevaisuudessa Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa simulaatio-opetusta voisi muokata kansainvälisille opiskelijaryhmille sopiviksi. Tämän opinnäytetyön simulaatioharjoitukset on suunniteltu suomenkielisille koulutusohjelmille, mutta kaksi simulaatioharjoitusta toteutettiin myös kansainvälisen opiskelijaryhmän kanssa. Tässä huomattiin, että simulaatioharjoitukset eivät kyseisessä muodossaan toimi kansainväliselle opiskelijaryhmälle optimaalisesti, vaan niitä pitäisi muokata ja kehittää. Tämä tulisi vaatimaan muun muassa kulttuurierojen ja erilaisten toimintatapojen huomioinnin simulaatioharjoitusten suunnittelussa. Lisäksi simulaatioiden ohjeistuksia tulisi kehittää vielä yksityiskohtaisemmiksi ja selkeämmiksi, jotta myös heikomman kielitaidon omaavat kansainväliset opiskelijat pääsevät mahdollisimman hyvin mukaan simulaatio-opetukseen.

Erilaisia simulaatioharjoituksia voisi laatia restonomien opintojaksoille lisää ja tätä kautta monipuolistaa simulaatioharjoittelua. Markkinoinnin ja myynnin perusteet-opintojaksolle yksi harkinnassa olleista simulaatiotilanteista oli business to business -myyntitilanne, jossa mediatalo myy mainossopimusta hiihtokeskukselle. Tästä aiheesta voisi jatkossa käsikirjoittaa uuden simulaatioharjoituksen kyseiselle opintojaksolle. Myynnin esimiestyö ja johtaminen hotelli-, ravintola- ja matkailualalla -opintojaksolle harkittiin simulaatioiden suunnitteluvaiheessa simulaatioharjoituksen aiheeksi esimerkiksi työpaikkakiusaamiseen puuttumista esimiesasemassa sekä vaikean asian, kuten työsuorituksen laskemisen tai työntekijän epäillyn alkoholismien, puheeksi ottamista esimies-alaiskeskustelussa. Nämä voisivat olla tulevaisuudessa mahdollisia simulaatioharjoitusten aiheita kyseiselle opintojaksolle, tai muille esimiestyötä käsitteleville opintojaksoille Haaga-Heliassa.

Simulaatioharjoitusten toteuttamisessa voisi harkita myös näyttelijöiden tai muiden asiantuntijoiden käyttämistä. Tämä palvelisi tarkoitusta erityisesti silloin, kun simulaatioharjoituksen aihe on opiskelijoille vieraampi. Esimerkiksi simulaatioharjoituksessa 5, jossa yrittäjä hakee yritykselleen rahoitusta pankista, voisi pankin rahoitusneuvojana käyttää opiskelijan sijaan mahdollisesti näyttelijää, tai oikeasti pankin rahoitusneuvojana työskentelevää henkilöä. Tämä toisi simulaatioihin varmasti lisää todentuntuisuutta. Toisaalta näyttelijöiden tai muiden ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisessä saattavat tulla vastaan sekä taloudelliset resurssit että aikaresurssit. Tämä myös vähentäisi simulaatioharjoitukseen suorittajana osallistuvien opiskelijoiden määrää nykyisestä kahdesta vain yhteen opiskelijaan, joten näyttelijöiden tai muiden asiantuntijoiden käyttö simulaatioharjoituksissa ei tältä osin välttämättä palvele opiskelijoiden oppimista.

Tulevaisuudessa Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa simulaatioita voisi hyödyntää opetuksen lisäksi mahdollisesti myös opiskelijoiden valintakokeissa. Valmistuneen restonomin kannalta simulaatio-oppimista voisi hyödyntää työelämässä esimerkiksi osana asiakaspalvelun täydennyskoulutusta. Työelämässä simulaatioharjoituksia voisi puolestaan hyödyntää myös rekrytinnin apuna, esimerkiksi osana ryhmähaastattelutilannetta.

Barnett & Ceci (2002, 613) kirjoittavat, että nyky maailma muuttuu niin nopeasti, että opinnoissa saadut tiedot, esimerkiksi tietokoneen käytöstä, voivat olla jo vanhentuneita siihen mennessä, kun opiskelija valmistuu. Tähän ajatukseen peilaten voidaan todeta, että simulaatio-oppimisen hyödyt ovat opiskelijoille todella tärkeitä, sillä monet simulaatioharjoitusten myötä karttuneista taidoista eivät vanhene nopeasti. Haaga-Helia ammattikorkeakoulun simulaatioiden pilottiryhmien opiskelijat kertoivat oppineensa simulaatioharjoitusten myötä muun muassa kommunikointitaidoista ja kehonkielestä. Nämä ovat oppeja, jotka

eivät vanhene nopeasti ja joita opiskelija pystyy varmasti hyödyntämään myöhemmin työelämässä.

Simulaatio-oppiminen restonomiopinnoissa -opinnäytetyö on tuottanut toimeksiantajalleen Haaga-Helia ammattikorkeakoululle uutta tietoa siitä, miten simulaatioharjoittelua voidaan hyödyntää osana restonomiopintoja. Opinnäytetyön ja simulaatioharjoitusten pilotoinnin myötä Haaga-Helian restonomiopiskelijoiden ja opettajien tietämys simulaatio-opetuksesta on kasvanut. Opinnäytetyöprosessin edetessä simulaatio-opetukseen ollaan saatu innostettua mukaan myös opettajia, joilla ei ole vielä kokemusta simulaatio-opetuksesta. Tämän kautta kiinnitettiin huomiota simulaatio-ohjaajakoulutuksen merkitykseen opettajille. Simulaatio-ohjaajakoulutus saattaisi innostaa opettajia enemmän simulaatio-opetuksen pariin ja tuoda varmuutta uuden opetusmenetelmän käyttöönottoon restonomiopinnoissa. Opettajia voidaan kannustaa osallistumaan simulaatio-ohjaajakoulutukseen osana ammatillista täydennyskoulutusta, jolloin simulaatio-opetuksen hyödyt todennäköisesti avautuisivat vielä paremmin.

Opinnäytetyö tuo tietoa Haaga-Helian lisäksi myös muiden ammattikorkeakoulujen opettajille, joilla on kiinnostusta lähteä hyödyntämään simulaatio-opetusta opintojaksoillaan. Opinnäytetyön produktina laadittua kuutta simulaatioharjoitusta on mahdollista käyttää osana restonomien opetusta myös muissa ammattikorkeakouluissa. Näin ollen opinnäytetyön hyödynnettävyys on mahdollista restonomiopinnoissa ympäri Suomea.

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia erilaisia simulaatioharjoituksia, joita voidaan hyödyntää osana restonomiopintoja. Simulaatioharjoitusten laatiminen oli mielenkiintoista, haastavaa ja opettavaista. Palaute opinnäytetyön ohjaajalta ja simulaatioihin osallistuneilta opiskelijoilta on ollut arvokasta ja kehittänyt osaamistani simulaatioharjoitusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Simulaatioharjoitusten laatiminen onnistui hyvin, ja pilotoiduista simulaatioharjoituksista saatiin positiivista palautetta opiskelijoilta. Opiskelijat kokivat oppineensa simulaatioharjoituksista muun muassa opintojaksolla käsiteltyjä asioita ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelijat toivoivat simulaatioharjoituksia opetukseen enemmän. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia, muistavatko opiskelijat todellisuudessa paremmin simulaatioharjoituksissa saatuja tietoja verrattuna perinteisessä luokkahuoneopetuksessa saattuihin tietoihin. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, kuinka valmistuneet restonomit pystyvät soveltamaan ja hyödyntämään simulaatioharjoituksissa opittuja taitoja käytännön työssä.

Kaiken kaikkiaan voidaan katsoa, että opinnäytetyö on hyödyllinen sen kohderyhmälle eli restonomiopiskelijoille ja opettajille. Opinnäytetyöprosessi eteni pääasiassa sujuvasti, vaikka muutamia takapakkeja ja suvantovaiheita ilmaantui prosessin aikana. Opinnäytetyö

valmistui kuitenkin etujassa alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Opinnäytetyöprosessin aikana on hyödynnetty Haaga-Heliasta tarjottua ohjausta opinnäytetyötyöpajojen sekä tekstiohjauksen työpajojen muodossa. Yhteistyö opinnäytetyön ohjaajan kanssa on ollut tiivistä ja opinnäytetyön etenemistä ovat auttaneet myös Haaga-Helian lehtorit, joiden opintojaksoille simulaatioharjoituksia on suunniteltu. Opinnäytetyöprosessin empiirisessä osiossa on hyödynnetty opinnäytetyöntekijän kontakteja asiantuntija-apuna. Tukea opinnäytetyöprosessiin on saatu myös opinnäytetyöntekijän sairaanhoitajakollegalta, joka toimii lehtorina ja simulaatio-ohjaajana Laurea-ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyöprosessin aikana olen syventänyt tietojani ja osaamistani simulaatio-opetuksesta, simulaatiotilanteiden ohjaamisesta sekä ollut mukana tuomassa simulaatio-opetusta osaksi Haaga-Helia ammattikorkeakoulun restonomiopintoja. Opinnäytetyöprosessi on kokonaisuudessaan ollut opettavainen ja antoisa.

Lähteet

Auranen, S. 20.5.2020. Lehtori, Markkinointi ja matkailun sähköinen liiketoiminta, Digipedamentori. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Sähköposti.

Baldwin, T., Blume, B., Ford, J.K. & Huang, J. 2010. Transfer of Training: A Meta-Analytic Review. *Journal of Management*, 36, 4, s. 1065-1105. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/235975809_Transfer_of_Training_A_Meta-Analytic_Review. Luettu: 5.4.2020.

Banks, C. 2011. Introduction to Modeling and Simulation in the Medical and Health Sciences. Teoksessa Banks, C. & Sokolowski, J. 2011. *Modeling and Simulation in the Medical and Health Sciences*, s. 3-21. John Wiley & Sons Inc. Hoboken. New Jersey. E-julkaisu luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/reader.action?docID=661525>. Luettu: 10.3.2020.

Barnett, S. & Ceci, S. 2002. When and Where Do We Apply What We Learn? A Taxonomy for Far Transfer. *Psychological Bulletin*, 128, 4, s. 612-637. Luettavissa: http://rapunselshair.pbworks.com/f/barnett_2002.pdf. Luettu: 4.4.2020.

Brown, G. & Harris, L. 2014. The future of self-assessment in classroom practice: Reframing self-assessment as a core competency. *Frontline Learning Research*, 3, 1, s. 22-30. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/261913698_The_future_of_self-assessment_in_classroom_practice_Reframing_self-assessment_as_a_core_competency. Luettu: 2.4.2020.

Carlsson, C., Jokela, J & Mattila, M. 2013. Resurssit. Teoksessa Ranta, I. (toim.). *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*, s. 59-72. Fioca Oy. Helsinki.

Castrén, M. & Ponzer, S. 2013. Ammattienvälinen toiminta ja kommunikaatio. Teoksessa Ranta I. (toim.). *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*, s. 134-145. Fioca Oy. Helsinki.

Collin, K., Eteläpelto, A & Silvennoinen, M. 2013. Simulaatiokoulutuksen pedagogiikka. Teoksessa Ranta, I. (toim.). *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*, s. 21-50. Fioca Oy. Helsinki.

Dewitz, P. & Graves, M. 2014. Teaching for Transfer in the Common Core Era. *The Reading Teacher*, 68, 2, s. 149-158. Luettavissa: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.haaga->

helia.fi:2048/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=38d4730d-6903-48a3-9ecb-ff93195b2128%40sessionmgr101. Luettu: 5.4.2020.

Dieckmann, P., Lippert, A. & Østergaard, D. 2011. Simulation and CRM. Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology, 25, 2, s. 239-249.

Dieckmann, P., Lippert, A. & Østergaard, D. 2013. Jälkipuinti. Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s. 195-216. Fioca Oy. Helsinki.

Dieckmann, P. & Rall, M. 2005. Simulation and patient safety: The use of simulation to enhance patient safety on a systems level. Current Anaesthesia & Critical Care, 16, 5, s. 273-281.

Dillström, J. & Ruotsalainen, E. 2014. Huomaan, että osaan – Opiskelijoiden kokemuksia simulaatioista. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Tammerprint Oy.

Etelävuori, S. 11.5.2020. Opettaja, Matkailun liikkeenjohto. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Sähköposti.

Flöjt, A. & Seppänen, J. 2012. Simulaatioteknologia näkyväksi potilasturvalliseen hoitotyön koulutukseen Kainuussa. AMK-lehti, 2/2012. Luettavissa: <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/simulaatioteknologia-nakyvaksi-potilasturvalliseen-hoitotyon-koulutukseen-kainuussa/>. Luettu: 16.2.2020.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2020a. Organisaatio. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/organisaatio?userLang=fi>. Luettu: 10.3.2020.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2020b. Kampukset. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/kampukset?userLang=fi>. Luettu: 10.3.2020.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2020c. AMK-Tutkinnot. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus/amk-tutkinnot?userLang=fi>. Luettu: 11.3.2020.

Hailikari, T., Postareff, L. & Virtanen, V. 2015. Millainen arviointi tukee elinikäistä oppimista? Yliopistopedagogiikka, 22, 1, s. 3-11. Luettavissa: <https://yliopistopedagogiikka.files.wordpress.com/2015/03/virtanen-ym.pdf>. Luettu: 2.4.2020.

Hallikainen, J. & Väisänen, O. 2007. Simulaatio-opetus ensihoidossa. *Finnanest*, 40, 5, s. 436-439. Luettavissa: http://www.finnanest.fi/files/hallikainen_simulaatio.pdf. Luettu: 8.3.2020.

Hays, R., Jacobs, J., Prince, C. & Salas, E. 1992. Flight Simulator Training Effectiveness: A Meta-analysis. *Military Psychology*, 4, 2, s. 63-74. Julkaisussa Lahtela, M., Poikela, P. & Teräs, M. 2013. Avattaren avulla ammattilaiseksi? Simulaatiövälitteinen oppiminen terveysalalla. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 15, 3, s.66-80. Luettavissa: <https://akakk.fi/wp-content/uploads/VUODEN-ARTIKKELI-2013.-Avattaren-avulla-ammattilaiseksi.pdf>. Luettu: 7.3.2020.

Huotari, V. & Kalalahti, J. 2017. Työ, koulu ja simulaatio ammattiin oppimisessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* 1/2017, s. 47-54. Luettavissa: <https://akakk.fi/wp-content/uploads/AKAKK-1.2017-NET.pdf>. Luettu: 8.3.2020.

Hyvärinen, M., Ruth, K., Saaranen, T. & Vaajoki, A. 2013. Simulaatio oppimismenetelmänä hoitotieteen vuorovaikutuskoulutuksessa. *Yliopistopedagogiikka*, 20, 2, s.16-18. Luettavissa: <https://yliopistopedagogiikka.files.wordpress.com/2013/09/yliopistopedagogiikka-2-13-hyvc3a4rinen-ym.pdf>. Luettu: 10.3.2020.

Jefferies, P. & Rizzolo, M. 2006. Designing and Implementing Models for the Innovative Use of Simulation to Teach Nursing Care of Ill Adults and Children: A National, Multi-Site, Multi-Method Study. National League for Nursing and Laerdal Medical. Luettavissa: <http://www.nln.org/docs/default-source/professional-development-programs/read-the-nln-laerdal-project-summary-report-pdf.pdf?sfvrsn=0>. Luettu: 5.4.2020.

Jokela, J., Kiias, S. & Teräs, M. 2016. Simulaatiot haastavat opiskelutaitoja. *AMK-lehti*, 1/2016. Luettavissa: <https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/simulaatiot-haastavat-opiskelutaitoja/>. Luettu: 8.2.2020.

Jokela, J., Nurmi, E. & Rovamo, L. 2013. Simulaatiotilanteiden suunnittelu. Teoksessa Ranta, I. (toim.). *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*, s. 88-100. Fioca Oy. Helsinki.

Joutsen, S. 2010. Potilassimulaattori hoitotyön koulutuksessa. Tampereen yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/82100/gradu04698.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 11.3.2020.

Kappus, L., Sudikoff, S. & Zigmont, J. 2011. Theoretical Foundations of Learning Through Simulation. *Seminars in Perinatology*, 35, 2, s. 47-51. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0146000511000036?via%3Dihub>. Luettu: 10.4.2020.

Kivimäki, K. 2019. Simulaation avulla toden tuntua oppimiseen. *SeAMK Verkkolehti*, 28.2.2019. Luettavissa: <https://verkkolehti.seamk.fi/index.php/arkisto/2019/simulaation-avulla-toden-tuntua-oppimiseen/>. Luettu: 10.3.2020.

Kivinen, E. 2008. Sairaanhoidajaopiskelijoiden arvioita simulaatiosta hoitamisen taitojen oppimisessa. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.

Klemola, U., Lauritsalo, K., Mäkinen, T., Tynjälä, P. & Virtanen, A. 2020. Arviointi ja palaute oppimista tukemassa. Teoksessa Kostianen, E. & Tarnanen, M. (toim.). *Ilmiömäistä! Ilmiölähtöinen lähestymistapa uudistamassa opettajuutta ja oppimista*, s. 123-140. Luova asiantuntijuus -hanke. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Luettavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/68034/Ilmio%25CC%2588ma%25CC%2588ista%25CC%2588_web_v2.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu: 2.4.2020.

Klemola, U. & Talvio, M. 2017. *Toimiva vuorovaikutus*. PS-kustannus. Jyväskylä.

Kokko, R. 2016. Mistä on hyvät Simulaatiot tehty? Ajatuksia edellytyksistä ja kehittämissideoita. Teoksessa Poikela, P. & Tieranta, O. (toim.). *Helmiä hoitotyön simulaatioissa – Hyviä käytänteitä ammattikorkeakouluista*, s. 15-18. Lapin ammattikorkeakoulu. Rovaniemi. Luettavissa: <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=aba1cd61-36ea-41c9-9063-7d335a63b26c>. Luettu: 6.4.2020.

Kokko, T. 2020. Haaga-Helian strategia. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/strategia?userLang=fi>. Luettu: 11.3.2020.

Koli, H. 2017. *Innoita oppimaan – Miten luoda oppimiselle mahdollisuuksia ja tehdä oppimisesta mukaansatempaavaa*. House of Leading & Learning Oy.

Kuisma, M., Parkkonen, T. & Rantanen, E. 2013. Viestinnän simulaatioharjoittelu. Teoksessa Ranta, I. (toim.). *Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa*, s. 146-157. Fioca Oy. Helsinki.

Kupiainen, M. 2013. Simulaatioiden käyttö Suomen päivystyspoliklinikoilla hoitohenkilökunnan harjoittelumuotona. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Luettavissa: https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20130322/urn_nbn_fi_uef-20130322.pdf. Luettu: 11.3.2020.

Lahtela, M., Poikela, P. & Teräs, M. 2013. Avattaren avulla ammattilaiseksi? Simulaatiövälitteinen oppiminen terveysalalla. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 15, 3, s.66-80. Luettavissa: <https://akakk.fi/wp-content/uploads/VUODEN-ARTIKKELI-2013.-Avattaren-avulla-ammattilaiseksi.pdf>. Luettu: 7.3.2020.

Launis, V. & Rosenberg, P. 2013. Simulaatio-opetus ja etiikka. Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s.165-174. Fioca Oy. Helsinki.

Lee, R. 2011. Robotics. Teoksessa Banks, C. & Sokolowski, J. 2011. Modeling and Simulation in the Medical and Health Sciences, s.121-124. John Wiley & Sons Inc. Hoboken, New Jersey. E-julkaisu luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/reader.action?docID=661525>. Luettu: 10.3.2020.

Lonka, K. 2017. Oivaltava oppiminen. Otava. Helsinki.

Maasola, M. & Toivakka, S. 2011. Itsetunto kohdalleen! – Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. Bookwell Oy. Juva.

Maisniemi, K., Markkanen, S., Nurmi, E. & Rovamo, L. 2013. Ammattilaisten koulutus ja testaus. Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s. 175-194. Fioca Oy. Helsinki.

Mattila, M., Suominen, P. & Roivanen, P. 2013. Laitteet. Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s. 73-87. Fioca Oy. Helsinki.

OP-Pankki. Näin valmistaudut yrityksen rahoitusneuvotteluihin. Luettavissa: <https://www.op.fi/yritykset/rahoitus/yritysrahoitus/lainaneuvottelu>. Luettu: 4.5.2020.

O'Shea, M., Palermo, C., Rogers, G. & Williams, L. 2019. Simulation-Based Learning Experiences in Dietetics Programs: A Systematic Review. Journal of Nutrition Education and Behavior, 000, 000, s.1-10. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1499404619309029>. Luettu: 10.3.2020.

Polvi, M. 2015. Palautteen merkitys oppimisen edistäjänä yliopisto-opiskelijoiden näemyksen valossa. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Luettavissa: <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62121/Polvi.Marianna.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. Luettu: 3.4.2020.

Rall, M. 2013. Simulaatio – mitä, miksi, milloin ja miten? Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s. 9-20. Fioca Oy. Helsinki.

Roivanen, P. & Tervaskanto-Mäentausta, T. 2013. Simulaatio-ohjaajakoulutus. Teoksessa Ranta, I. (toim.). Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa, s. 51-58. Fioca Oy. Helsinki.

Räsänen, S. 2004. Verkko-opetuksen tietotekniikkaa – Simulaatio opetuksessa. Raportti B/2004/3. Kuopion yliopisto. Tietojenkäsittelytieteen laitos. Luettavissa: <http://www.cs.uku.fi/tutkimus/publications/reports/B-2004-3.pdf>. Luettu: 5.4.2020.

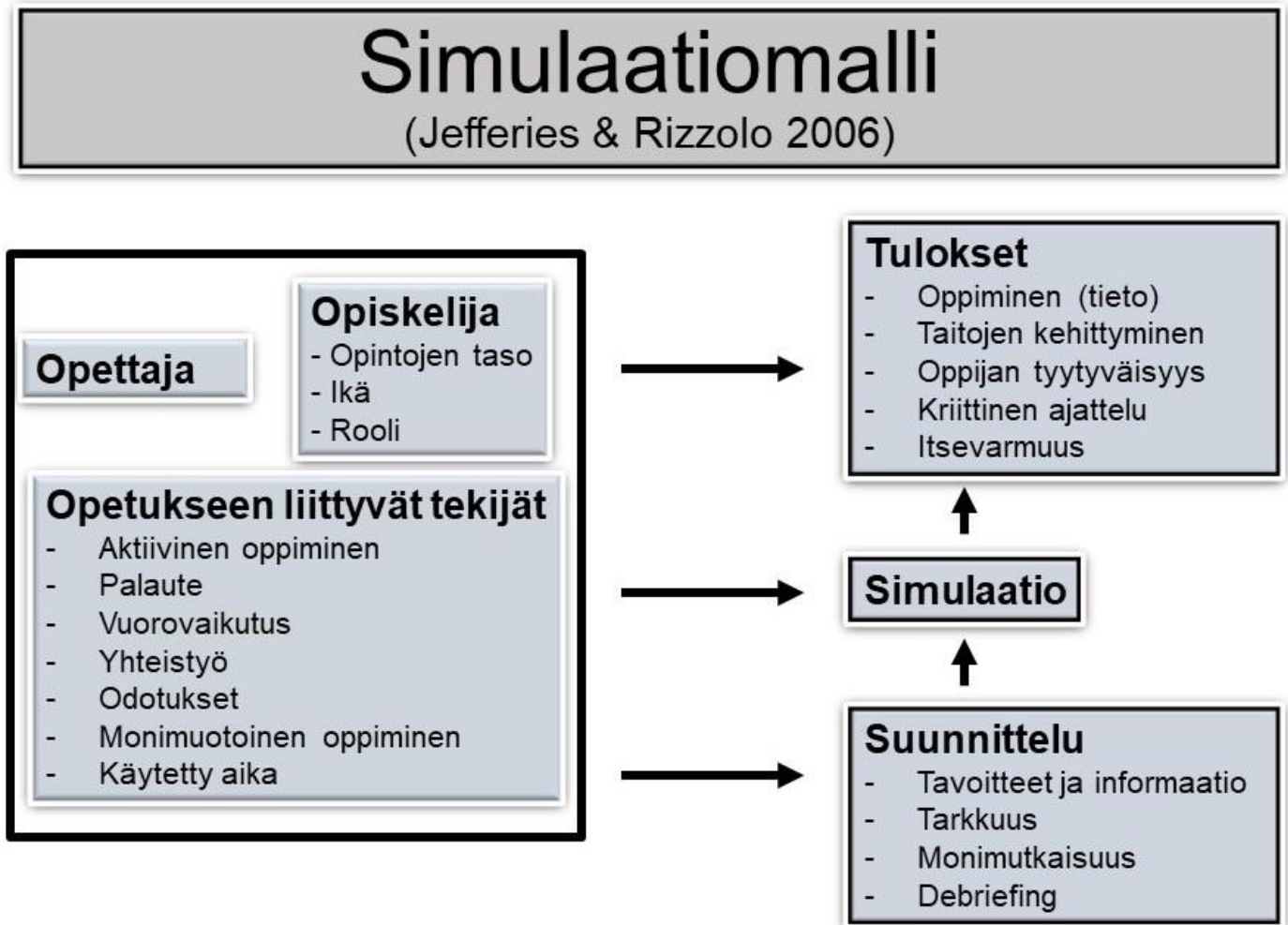
Salakari, H. 2007. Taitojen opetus. Saarijärven Offset. Saarijärvi.

Tarnanen, M. 2016. Lovetatko virheitä – Kehitätkö arviointia? Ruusuipuiston kärkiuutiset 2/2016. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Luettavissa: <https://peda.net/jyu/ruusuipuisto/uutisarkisto/2016-2/2-kehitatko-arviointia>. Luettu: 3.4.2020.

Åker, A. 12.5.2020. Lehtori, Ensihoitajatutkinto, Simulaatio-oppimisympäristö vastaava ja simulaatio-ohjaajakouluttaja. Metropolia-ammattikorkeakoulu. Sähköposti.

Liitteet

Liite 1: Simulaatiomalli (mukaillen Jefferies & Rizzolo 2006)

Liite 2: Simulaatio-oppimisympäristö Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa toiselle pilottiryhmälle 13.3.2020.

Kuvat 1 & 2: Ohjaamo

Kuva 3: Simulaatioluokka

Palautelomake simulaatioharjoituksesta

Osallistuin simulaatioharjoitukseen Suorittajana
 Tarkkailijana

Koitko simulaatioharjoituksen kaiken kaikkiaan hyödyllisenä oppimisen kannalta? Kyllä
 Ei

Oliko simulaatioon annettu ennakkotehtävä mielestäsi hyödyllinen? Koitko, että simulaatiotilanteeseen oli hyvä valmistautua etukäteen? Muuta palautetta ennakkotehtävään liittyen?

Kuinka simulaation toteutus oli mielestäsi suunniteltu? Olivatko annetut ohjeistukset riittäviä?

Tukiko simulaatio mielestäsi kurssin oppimistavoitteita? Mitä opit simulaatioharjoituksessa?

Muuta palautetta simulaatioharjoituksesta:

Liite 4: Uudistettu palautelomake

Palautelomake simulaatioharjoituksesta

Koitko simulaatioharjoitukset kaiken kaikkiaan hyödyllisenä oppimisen kannalta?

Kyllä

Ei

Olivatko simulaatioita varten annetut ennakkotehtävät mielestäsi hyödyllisiä? Koitko, että simulaatiotilanteeseen oli hyvä valmistautua etukäteen? Muuta palautetta ennakkotehtävään liittyen?

Kuinka simulaation toteutus oli mielestäsi suunniteltu? Olivatko annetut ohjeistukset riittäviä?

Simulaatio1: _____

Simulaatio2: _____

Tukivatko simulaatioharjoitukset mielestäsi kurssin oppimistavoitteita? Mitä opit simulaatioharjoituksissa?

Muuta palautetta simulaatioharjoituksista:
